

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

ДСТУ 8767:2018

ПОЖЕЖНО-РЯТУВАЛЬНІ ЧАСТИНИ

Вимоги до дислокації та району виїзду,
комплектування пожежними
автомобілями та проектування

Видання офіційне

Київ
ДП «УкрНДНЦ»
2018

ПЕРЕДМОВА

- 1 РОЗРОБЛЕНО: Технічний комітет стандартизації «Пожежна безпека та протипожежна техніка» (ТК 25)
- 2 ПРИЙНЯТО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ: наказ Державного підприємства «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» (ДП «УкрНДНЦ») від 12 квітня 2018 р. № 98 з 2019–01–01
- 3 Цей стандарт розроблено згідно з правилами, установленими в національній стандартизації України
- 4 УВЕДЕНО ВПЕРШЕ

Право власності на цей національний стандарт належить державі.
Заборонено повністю або частково видавати, відтворювати
для розповсюдження та розповсюджувати як офіційне видання
цей національний стандарт або його частини на будь-яких носіях інформації
без дозволу ДП «УкрНДНЦ» чи уповноваженої ним особи

ДП «УкрНДНЦ», 2018

ЗМІСТ

	С.
1 Сфера застосування	1
2 Нормативні посилання	1
3 Терміни та визначення понять	1
4 Позначки та скорочення	3
5 Загальні положення	3
6 Дислокація та район виїзду пожежно-рятувальних підрозділів	3
7 Комплектування пожежно-рятувальних підрозділів пожежними автомобілями	4
7.1 Основні пожежні автомобілі (пожежні автоцистерни)	4
7.2 Основні пожежні автомобілі цільового призначення та спеціальні пожежні автомобілі	5
7.3 Спеціальні пожежні автомобілі	6
8 Визначення типу пожежного депо	7
9 Вимоги до проектування території пожежно-рятувальних частин	8
9.1 Загальні вимоги до території	8
9.2 Вимоги до зон території пожежно-рятувальної частини	9
10 Вимоги до проектування будинку пожежного депо та інших допоміжних будинків і споруд	11
Додаток А (обов'язковий) Перелік потенційно техногенно небезпечних об'єктів (підприємств)	14
Додаток Б (обов'язковий) Порогова маса техногенно небезпечних речовин для техногенно небезпечних об'єктів (підприємств) з високим ступенем ризику	15
Додаток В (довідковий) Методика визначення кількості автодрабин для населеного пункту	21
Додаток Г (довідковий) Приклад типового розміщення будівель, споруд і зон, що належать до складу пожежно-рятувальної частини	22
Додаток Д (обов'язковий) Схеми влаштування поворотів, розворотів та під'їздів на обмежених ділянках території	24
Додаток Е (довідковий) Приклади будинків, споруд і майданчиків навчально-тренувальної зони	25
Додаток Ж (обов'язковий) Норми належності приміщень будинку пожежного депо, їхня площа	32
Додаток И (довідковий) Бібліографія	34

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

ПОЖЕЖНО-РЯТУВАЛЬНІ ЧАСТИНИ

Вимоги до дислокації та району виїзду,
комплектування пожежними автомобілями
та проектування

FIRE-RESCUE UNITS

Requirements for dislocation and response area,
complectation by fire engines and engineering

Чинний від 2019-01-01

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

1.1 Цей стандарт установлює вимоги до: дислокації пожежно-рятувальних частин у населених пунктах; комплектації пожежних депо пожежно-рятувальних підрозділів пожежними автомобілями; проектування територій та будинків пожежно-рятувальних частин.

1.2 Цей стандарт поширюється на пожежно-рятувальні частини, його використовують органи державного управління, місцевого самоврядування, підприємства й установи, незалежно від форм власності та відомчого підпорядкування, громадські об'єднання та громадяни, які здійснюють проектування, будівництво та благоустрій на території міських та сільських поселень та інших територій.

1.3 Цей стандарт застосовують під час розроблення містобудівної документації.

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

У цьому стандарті наведено посилання на такі національні стандарти:

ДСТУ EN 62305-1:2012 Захист від блискавки. Частина 1. Загальні принципи (EN 62305-1:2011, IDT)

ДСТУ EN 62305-3:2012 Захист від блискавки. Частина 3. Фізичні руйнування споруд та небезпека для життя людей (EN 62305-3:2011, IDT)

ДСТУ EN 62305-4:2012 Захист від блискавки. Частина 4. Електричні та електронні системи, розташовані в будинках і спорудах

ДСТУ Б В.2.5-38:2008 Улаштування блискавкозахисту будівель і споруд.

Примітка. Чинні стандарти, на які є посилання в цьому стандарті, перевіряють згідно з офіційними виданнями національного органу стандартизації — каталогом національних нормативних документів і щомісячними інформаційними покажчиками національних стандартів.

Якщо стандарт, на який є посилання, замінено новим або до нього внесено зміни, треба застосовувати новий стандарт, охоплюючи всі внесені зміни до нього.

3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

Нижче подано терміни, ужиті в цьому стандарті, та визначення позначених ними понять.

3.1 район виїзду пожежно-рятувального підрозділу

Визначена розрахунком зона відповідальності пожежно-рятувального підрозділу, на якій ним здійснюється реагування на небезпечні події (пожежі)

3.2 штатні засоби рятування з висоти

Ручні пожежні драбини та інші засоби рятування з висоти, якими комплектують основні пожежні автомобілі відповідно до табеля належності

Видання офіційне

3.3 умовна площа забудови

Площа населеного пункту, крім: земель сільськогосподарського, лісгосподарського використання та природно-заповідного фонду, зокрема водних об'єктів

3.4 час прибуття

Нормований час прибуття першого пожежного автомобіля до місця виклику

3.5 пожежно-рятувальний підрозділ

Аварійно-рятувальне формування, укомплектоване спеціально підготовленим персоналом (особовим складом), протипожежною технікою та пожежно-технічним оснащенням, спроможне виконувати функції гасіння пожеж та рятування людей

3.6 пожежно-рятувальна частина

Територія, на якій розташовано будинок (споруду) пожежного депо та інші допоміжні будинки (споруди), що забезпечують функціонування пожежно-рятувального підрозділу

3.7 караульне приміщення

Кімната для відпочинку персоналу (особового складу)

3.8 оптимальна кількість пожежно-рятувальних підрозділів

Система розміщення пожежно-рятувальних підрозділів, за якої забезпечено унормований час прибуття першого підрозділу за мінімальної кількості пожежно-рятувальних частин у населеному пункті

3.9 доступна відстань

Відстань від пожежно-рятувальної частини до місця можливого виклику, за якої прибуття першого пожежно-рятувального підрозділу забезпечується в установлений унормований час прибуття

3.10 зона перетину доступних відстаней

Зона районів виїзду, у якій реагування на небезпечну подію забезпечують у встановлений термін кількома пожежно-рятувальними підрозділами

3.11 зона обмеженої відстані

Зона поза доступною відстанню, у якій реагування пожежно-рятувальних підрозділів на небезпечну подію не перевищує чотирьох хвилин від установленого терміну

3.12 зона недосяжної відстані

Зона поза доступною відстанню, у якій реагування пожежно-рятувальних підрозділів на небезпечну подію перевищує чотирьох хвилин від установленого терміну

3.13 середньостатистичні дані

Статистичні дані за останні п'ять років

3.14 додаткові пожежно-рятувальні пристрої

Пристрої порятунку людей з висоти, не передбачені табелями належності основних пожежних автомобілів: рятувальний пристрій-амортизатор, рятувальне полотнище, рятувальні рукави, канатно-спускові індивідуальні рятувальні пристрої, переносні пожежні драбини, пересувні та причіпні пожежні драбини (підйомачі) тощо

3.15 гарнізон

Сукупність пожежно-рятувальних підрозділів, зосереджених у межах однієї адміністративно-територіальної одиниці, але не нижче від району області

3.16 пожежне депо

Будівля (споруда) для зберігання та технічного обслуговування пожежних автомобілів й оснащення, розташування персоналу (особового складу) пожежно-рятувального підрозділу

3.17 умовна висота будинку

Висота, визначувана різницею позначок найнижчого рівня проїзду (встановлення) пожежних автодрабин (автопідйомників) і підлоги верхнього поверху без урахування верхніх технічних поверхів, якщо на технічних поверхах розміщено лише інженерні обладнання та комунікації будинку (крім випадків, обумовлених у НД).

4 ПОЗНАКИ ТА СКОРОЧЕННЯ

У цьому стандарті вжито такі позначки та скорочення:

АГДЗС — пожежний автомобіль газодимозахисту;
 АЗО — пожежний автомобіль зв'язку та освітлювання;
 АКГ — (пожежний) автомобіль комбінованого гасіння;
 АНР — насосно-рукавний пожежний автомобіль;
 АП — (пожежний) автомобіль порошкового гасіння;
 АПГ — (пожежний) автомобіль пінного гасіння;
 АР — рукавний пожежний автомобіль;
 АЦ — пожежна автоцистерна;
 ГДЗС — газодимозахисна служба;
 ПНС — пожежний автомобіль — насосна станція;
 ПРП — пожежно-рятувальний підрозділ;
 ПРЧ — пожежно-рятувальна частина.

5 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1 Послідовність визначення місць дислокації пожежно-рятувальних частин, їхніх районів виїзду, комплектування пожежними автомобілями, визначення типів пожежного депо та проектування пожежно-рятувальних частин для населених пунктів полягає в такому:

- установлення необхідної кількості пожежно-рятувальних частин у населеному пункті, ураховуючи перспективні плани розвитку населених пунктів;
- визначення району виїзду кожного ПРП за критерієм радіуса обслуговування або часу прибуття;
- комплектування ПРП пожежними автомобілями визначають за кількістю населення, умовної площі забудови, умовної висоти будинків, пожежної та техногенної небезпеки, середньостатистичних даних про пожежі в населеному пункті;
- визначення типу пожежного депо залежно від комплектування ПРП пожежними автомобілями;
- проектування пожежно-рятувальної частини залежно від визначеного типу пожежного депо.

5.2 Кількість резервних одиниць пожежних автомобілів для населених пунктів (об'єктів) визначають розрахунком з обов'язковим урахуванням терміну їхньої експлуатації та технічного зносу.

6 ДИСЛОКАЦІЯ ТА РАЙОН ВИЇЗДУ ПОЖЕЖНО-РЯТУВАЛЬНИХ ПІДРОЗДІЛІВ

6.1 Дислокацію та райони виїзду ПРП визначають із застосуванням одного з критеріїв: розрахунку радіуса обслуговування або розрахунку часу прибуття ПРП до місця виклику відповідно до цього стандарту.

6.2 Межі району виїзду ПРП, за критерієм часу прибуття, визначають залежно від групи населеного пункту та граничної швидкості руху пожежного автомобіля, наведеної в таблиці 6.1.

Таблиця 6.1 — Гранична швидкість руху пожежного автомобіля

Групи населених пунктів за чисельністю населення, тис. чол.							
малі				середні	великі	крупні	найкрупніші
До 5	Від 5 до 10	Від 10 до 20	Від 20 до 50	Від 50 до 100	Від 100 до 250	Від 250 до 800	Понад 800
Гранична швидкість руху пожежного автомобіля, км/год							
31,0	32,0	33,0	35,0	35,0	35,0	39,0	26,0
Примітка. Якщо район виїзду охоплює населені пункти, які належать до різних груп, для розрахунків приймають середню швидкість від граничних швидкостей руху для цих населених пунктів.							

6.3 Для визначення дислокації ПРЧ у населеному пункті виконують уточнення меж районів виїздів наявних ПРП з урахуванням граничної швидкості, наведеної в таблиці 6.1, і визначають зони недосяжної, обмеженої відстані та зони перетину доступних відстаней у населеному пункті.

6.4 Під час визначення дислокації ПРЧ у населеному пункті треба враховувати наявність залізничних переїздів (крім IV категорії) та розсувних мостів, паромних переправ.

6.5 Район виїзду ПРП у населеному пункті обмежують залізничними коліями, обладнаними переїздами I, II, III категорії, та водними об'єктами з наявними розсувними мостами чи паромними переправами.

6.6 У разі розміщення в межах населеного пункту підприємств, виробничу діяльність яких визначено додатком А, рівень техногенної небезпеки яких підпадає під критерії додатка Б, такі підприємства має бути забезпечено об'єктовим ПРП з пожежним депо.

6.7 Пріоритетом у визначенні дислокації та районів виїзду нових ПРП у населеному пункті є розміщення ПРП у зонах недосяжних відстаней.

6.8 Розширення районів виїздів ПРП можливо завдяки приєднанню зон обмеженої відстані, з урахуванням 3.12 цього стандарту, за умови відсутності в зоні обмеженої відстані житлових та громадських будинків.

6.9 Райони виїздів суміжних ПРП у населеному пункті, зазвичай повинні мати зони перетину доступних відстаней.

6.10 Розрахунками визначають оптимальну кількість ПРЧ, яка забезпечує унормований час прибуття ПРП на всій території населеного пункту.

6.11 До гарнізонів мають входити ПРП, укомплектовувані пожежними суднами, зокрема для рятування людей на воді, якщо на території, де розташовано гарнізон, є водні об'єкти загальнодержавного значення. Розрахунок кількості пожежних суден визначають окремі методики, а вимоги до будинків таких пожежних депо встановлено в окремих технічних умовах на проектування.

7 КОМПЛЕКТУВАННЯ ПОЖЕЖНО-РЯТУВАЛЬНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ПОЖЕЖНИМИ АВТОМОБІЛЯМИ

7.1 Основні пожежні автомобілі (пожежні автоцистерни)

7.1.1 Кількість основних пожежних автомобілів для населеного пункту залежить від кількості населення, умовної площі забудови, середньостатистичних даних щодо кількості пожеж, даних щодо реагування на небезпечні події ПРП гарнізону (часу прибуття до місця виклику та гасіння пожеж).

7.1.2 Під час розрахунків основним пожежним автомобілем вважають АЦ середнього типу.

7.1.3 Кількість основних пожежних автомобілів, крім пожежних автоцистерн, визначають відповідно до 7.2.

7.1.4 Мінімальну кількість пожежних автоцистерн для населеного пункту обчислюють за формулою (1):

$$N_{\text{АЦ}} = (F + 1)^{0,01} (\tau_{>10} + 1)^{0,25} (\tau_{\text{л}>30} + 1)^{0,25} Q^{0,08} A^{0,81} \tau_{\text{л}}^{-0,7}, \quad (1)$$

де F — кількість пожеж за рік для окремого, визначеного населеного пункту, шт;

$\tau_{>10}$ — середній час прибуття на пожежу більше ніж за 10 хв для окремого, визначеного населеного пункту, хв;

$\tau_{\text{л}>30}$ — середній час гасіння пожежі більше ніж за 30 хв, але менше ніж за 10 год для окремого, визначеного населеного пункту, хв;

Q — кількість населення для окремого, визначеного населеного пункту, тис. чол.;

A — умовна площа забудови, км²;

$\tau_{\text{л}}$ — середній час гасіння пожежі для окремого, визначеного населеного пункту, хв.

Для відповідної щільності населення вибирають значення математичного очікування з таблиці 7.1 та порівнюють з результатами, отриманими за формулою (1). Якщо модуль різниці між даними, отриманими за формулою (1) та математичним очікуванням більший за дисперсію, наведену в таблиці 7.1, то визначають середнє значення між результатом, отриманим за формулою (1), та математичним очікуванням за таблицею 7.1. Якщо модуль різниці менше або дорівнює дисперсії, то беруть значення, отримане за формулою (1).

Під час визначення кінцевої кількості автоцистерн проводять їх округлення до найближчого більшого цілого числа.

Таблиця 7.1 — Значення математичного очікування та дисперсія залежно від щільності населення

Щільність населення J , тис. чол./км ²								
<0,2	0,2÷0,55	0,55÷1,3	1,3÷2	2÷2,7	2,7÷5	5÷7	7÷8	>8
Математичне очікування, шт.								
1	2	2	2	3	5	7	20	42
Дисперсія, шт.								
0	1	1	1	1	1	2	5	20

7.1.5 Якщо розрахункова мінімальна кількість автоцистерн менша за розрахункову кількість пожежно-рятувальних частин, кількість автоцистерн має бути збільшено до розрахункової кількості частин.

7.1.6 Мінімальну кількість автоцистерн має бути збільшено з розрахунку дві одиниці основної пожежної техніки на кожну одну одночасну пожежу в населеному пункті. Кількість можливих одночасних пожеж у населених пунктах визначають за статистичними даними.

7.1.7 Комплектація ПРП, у районі виїзду якого немає природних водоймищ та штучних джерел зовнішнього протипожежного водопостачання, або їхня кількість та водовіддача недостатніх для забезпечення розрахункової кількості води для гасіння пожеж, має передбачати пожежні автоцистерни важкого типу об'ємом не менше ніж 8 м³.

7.1.8 ПРП сільських населених пунктів рекомендовано укомплектовувати пожежними автоцистернами важкого типу на шасі підвищеної прохідності, з урахуванням типу та стану доріг.

7.2 Основні пожежні автомобілі цільового призначення та спеціальні пожежні автомобілі

7.2.1 Кількість основних пожежних автомобілів цільового призначення та спеціальних пожежних автомобілів залежить від чисельності населення окремих населених пунктів, пожежної та техногенної небезпеки й середньостатистичних даних щодо пожеж.

7.2.2 Кількість спеціальних пожежних та аварійно-рятувальних автомобілів залежить від чисельності населення в населених пунктах, її наведено в таблиці 7.2.

Таблиця 7.2 — Кількість спеціальних пожежних та аварійно-рятувальних автомобілів для населених пунктів

Пожежні автомобілі	Чисельність населення в населених пунктах, тис. чол.					
	50—100	101—250	251—500	501—1 000	1 001—2 000	Понад 2 000
Пожежний автомобіль газодимозахисту	1	1 — на 240			1 — на 320	
Рукавний пожежний автомобіль	1	1 — на 240			2 — на 320	
Аварійно-рятувальний автомобіль	—	1 — на 450				
Примітка 1. У разі обладнання АГДЗС оснащенням, передбаченим для пожежних автомобілів зв'язку та освітлювання, вимоги, викладені в таблиці 7.4 щодо комплектації населеного пункту АЗО, можна не враховувати.						
Примітка 2. У разі наявності в межах населеного пункту підземних станцій метрополітену та/або підземних споруд громадського призначення кількості АГДЗС визначають обчисленням.						

7.2.3 Рекомендовану кількість забезпечення гарнізонів окремими видами основних пожежних автомобілів цільового призначення наведено в таблиці 7.3, що залежить від чисельності гарнізону.

Таблиця 7.3 — Рекомендована кількість основних пожежних автомобілів цільового призначення для гарнізонів

Види пожежних автомобілів	Чисельність гарнізону, чол.				
	До 1 000	1 000—1 500	1 500—2 000	2 000—3 000	Понад 3 000
Пожежний автомобіль-насосна станція	1	1	2	2	3
Пожежний автомобіль пінного гасіння	1	1	1	2	2

Кінець таблиці 7.3

Види пожежних автомобілів	Чисельність гарнізону, чол.				
	До 1 000	1 000—1 500	1 500—2 000	2 000—3 000	Понад 3 000
Пожежний автомобіль порошкового гасіння	1	1	1	2	2
Пожежний автомобіль газового гасіння	—	1	1	1	1
Автомобіль насосно-рукавний	1	1	2	2	3
Автомобіль комбінованого гасіння	1	1	2	2	2
Примітка 1. Під час визначення кількості АНР треба прирівнювати наявність пари ПНС та АР, розміщених у ПРП населеного пункту, до одного АНР. Примітка 2. Під час визначення кількості АКГ треба прирівнювати наявність пари АПГ та АП, розміщених у ПРП населеного пункту, до одного АКГ.					

7.2.4 Гарнізони з наявністю об'єктів видобутку природного газу або наявності магістральних газових (нафтових) трубопроводів має бути забезпечено автомобілями газо-водяного гасіння.

7.2.5 Залежно від потреб гарнізону ПРП може бути забезпечено іншими видами пожежних машин.

7.2.6 АПГ та АП має бути розміщено в ПРП гарнізону, розташованих найближче до об'єктів, де їх можна використовувати.

7.2.7 Служби аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення аеропортів (аеродромів, вертодромів) комплектують пожежною та аварійно-рятувальною технікою відповідно до норм **Міжнародної організації цивільної авіації (ІКАО)**.

7.3 Спеціальні пожежні автомобілі

7.3.1 Кожен ПРП має бути укомплектовано спеціальною пожежною технікою для рятування людей з висоти.

7.3.2 Висота підймання спеціальних пожежних автомобілів, якими має бути укомплектовано ПРП, залежить від умовної висоти будинків району виїзду.

7.3.3 Якщо в районі виїзду розташовано будинки лише малоповерхової забудови (умовною висотою до 9 м), ПРП не комплектують спеціальною пожежною технікою для рятування з висоти. У цьому разі основну пожежну техніку має бути укомплектовано штатними ручними засобами рятування людей з висоти.

7.3.4 Якщо кількість будинків з умовною висотою до 15 м дорівнює чи перевищує 25 % від загальної кількості будинків району виїзду ПРП, підрозділ має бути укомплектовано спеціальною пожежною технікою, що має висоту підймання не менше ніж 18 м.

7.3.5 Якщо кількість будинків з умовною висотою до 15 м менше ніж 25 % від загальної кількості будинків району виїзду ПРП, підрозділ не комплектують спеціальною пожежною технікою. У цьому разі основну пожежну техніку, крім штатних ручних засобів рятування людей з висоти, має бути укомплектовано додатковими пожежними пристроями для рятування людей з висоти до 15 м.

7.3.6 Якщо кількість будинків з умовною висотою до 26,5 м дорівнює чи перевищує 15 % від загальної кількості будинків району виїзду ПРП, підрозділ має бути укомплектовано спеціальною пожежною технікою з висотою підймання не менше ніж 30 м.

7.3.7 Якщо кількість будинків з умовною висотою до 26,5 м менше ніж 15 % від загальної кількості будинків району виїзду ПРП, а загальна кількість будинків з умовною висотою до 15 м та 26,5 м, у свою чергу, дорівнює чи перевищує 15 %, але менше ніж 25 % від загальної кількості будинків району виїзду ПРП, підрозділ має бути укомплектовано спеціальною пожежною технікою з висотою підймання не менше ніж 18 м. У цьому разі основну пожежну техніку має бути укомплектовано додатковими пожежними рятувальними пристроями для рятування людей з висоти до 26,5 м.

7.3.8 Якщо загальна кількість будинків з умовною висотою до 15 м та 26,5 м (незалежно від співвідношення між собою) дорівнює або перевищує 25 % від загальної кількості будинків району виїзду ПРП, підрозділ має бути укомплектовано спеціальною пожежною технікою з висотою підймання не менше ніж 30 м.

Якщо загальна кількість будинків з умовною висотою до 15 м і до 26,5 м менше ніж 15 % від загальної кількості будинків району виїзду ПРП, підрозділ спеціальною пожежною технікою не комплектують. У цьому разі основну пожежну техніку має бути укомплектовано засобами рятування людей з висоти до 15 м та до 26,5 м відповідно.

7.3.9 Комплектацію ПРП спеціальною пожежною технікою з висотою підймання не менше ніж 50 м виконують з урахуванням відсоткового відношення будинків з умовною висотою до 47 м від загальної кількості багатоповерхових і висотних будинків населеного пункту.

7.3.10 Якщо кількість будинків з умовною висотою до 47 м дорівнює або менше ніж 5 % від загальної кількості багатоповерхових та висотних будинків населеного пункту, його має бути забезпечено однією одиницею спеціальної пожежної техніки з висотою підймання не менше ніж 50 м.

7.3.11 Якщо кількість будинків з умовною висотою до 47 м становить більше ніж 5 % від загальної кількості багатоповерхових та висотних будинків населеного пункту, його має бути забезпечено додатковою одиницею спеціальної пожежної техніки з висотою підймання не менше ніж 50 м з розрахунку на кожні 7 % будинків з умовною висотою до 47 м від загальної кількості багатоповерхових і висотних будинків населеного пункту.

7.3.12 У разі знаходження в населеному пункті будинків з умовною висотою понад 73,5 м населений пункт має бути забезпечено спеціальною пожежною технікою з висотою підймання не менше ніж 80 м.

7.3.13 Спеціальну пожежну техніку з висотою підймання не менше ніж 50 м та не менше ніж 80 м має бути розміщено в ПРП, що найближче розташовано до будинків з умовною висотою до 47 м та 73,5 м і вище. У цьому разі можливо дозволено комплектувати ПРП двома одиницями спеціальної пожежної техніки для рятування з висоти за умови, що комплектацію першої одиниці спеціальної пожежної техніки для рятування з висоти здійснено відповідно до 7.3.4—7.3.8.

7.3.14 Дозволено комплектування ПРП спеціальною пожежною технікою для рятування людей з висоти за умови виконання обчислень, у яких ураховано загальну кількість пожеж, кількість пожеж у будинках висотою більше ніж 9 м, кількість населення, умовну площу населеного пункту, середній час гасіння пожежі (додаток В).

7.3.15 Кількість спеціальних пожежних автомобілів, не пов'язаних з рятуванням з висоти, наведено в таблиці 7.4 та залежить від групи населених пунктів та чисельності населення в них.

Таблиця 7.4 — Кількість спеціальних пожежних автомобілів, не пов'язаних з рятуванням з висоти, для населених пунктів

Пожежні автомобілі	Чисельність населення в населених пунктах, тис. чол.					
	50—100	101—250	251—500	501—1 000	1 001—2 000	Понад 2 000
Пожежний автомобіль зв'язку та освітлювання	1	1 — на 350				
Штабний пожежний автомобіль	1				2	

7.3.16 Рекомендовану кількість забезпечення гарнізонів окремими видами спеціальних пожежних автомобілів наведено в таблиці 7.5.

Таблиця 7.5 — Рекомендована кількість спеціальних пожежних автомобілів для гарнізонів

Види пожежних автомобілів	Чисельність гарнізону, чол.				
	До 1 000	1 000—1 500	1 500—2 000	2 000—3 000	Понад 3 000
Пожежний автомобіль димовидалення	—	—	1	2	2
Пожежний автомобіль технічного забезпечення	—	—	1	1	2

8 ВИЗНАЧЕННЯ ТИПУ ПОЖЕЖНОГО ДЕПО

8.1 Після визначення необхідної кількості основних та спеціальних пожежних автомобілів здійснюють їхній розподіл між ПРП населеного пункту.

8.2 Пожежні депо поділяють:

1 пожежний автомобіль — пожежне депо III типу;

2—6 пожежних автомобілів — пожежне депо II типу;

7 та більше пожежних автомобілів — пожежне депо I типу.

8.3 Кількість виїздів з пожежного депо визначають відповідно до кількості пожежних автомобілів, які знаходяться в оперативному розрахунку ПРП без урахування резервних автомобілів.

8.4 Резерв пожежних автомобілів треба розміщувати в межах території пожежно-рятувальної частини.

9 ВИМОГИ ДО ПРОЕКТУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ ПОЖЕЖНО-РЯТУВАЛЬНИХ ЧАСТИН

9.1 Загальні вимоги до території

9.1.1 Пожежні депо мають розміщувати в пожежно-рятувальних частинах, які залежно від кількості протипожежної та аварійно-рятувальної техніки поділяються на I, II, III типи. У таблиці 9.1 наведено рекомендовані значення площі земельної ділянки пожежно-рятувальної частини залежно від типу пожежного депо.

Таблиця 9.1 — Рекомендовані значення площі земельної ділянки пожежно-рятувальної частини

Тип пожежного депо	I			II			III
Кількість пожежних автомобілів у пожежному депо, шт.	12	10	7	6	4	2	1
Площа земельної ділянки пожежно-рятувальної частини, не менше, ніж га	2,20	1,95	1,75	1,20	1,00	0,80	0,55

9.1.2 Приклади типового розміщення будинків, споруд та зон, що входять до складу пожежно-рятувальної частини, наведено в додатку Г.

9.1.3 Пожежні депо треба розміщувати на горизонтальних земельних ділянках з кутом ухилу території не більше ніж 5 %.

9.1.4 Вимоги до розміщення ділянок пожежно-рятувальних частин, їхніх площ, відстаней та меж, виїздів (в'їздів) на території населеного пункту потрібно визначати за чинними будівельними нормами.

9.1.5 Площу земельної ділянки під час реконструкції будинків та споруд пожежно-рятувальної частини в умовах наявної забудови визначають технічним завданням на проектування.

9.1.6 Площа зони зелених насаджень має становити не менше 15 % площі пожежно-рятувальних частин.

9.1.7 На території пожежно-рятувальної частини допустимо влаштовувати відкриту автостоянку для автомобілів. Площа земельної ділянки відкритої автостоянки має бути визначено технічним завданням на проектування. Територія відкритої автостоянки не повинна створювати перешкод та зменшувати унормовані значення ширини в'їзду (виїзду) зі стоянки-гаража пожежного депо.

9.1.8 Кути виїзду зі стоянки-гаража пожежного депо на дороги загального користування мають знаходитися в межах від мінус 3 % до 3 %. На рисунку 9.1 зображено схему виїзду.

Рисунок 9.1 — Схема улаштування ухилу виїзду зі стоянки-гаража пожежного депо

9.1.9 Дорожнє покриття доріг на території пожежно-рятувальної частини, а також майданчик перед головним фасадом стоянки-гаража основних та резервних пожежних автомобілів повинні мати тверде покриття з урахуванням розрахункового навантаження від пожежно-рятувальної техніки: не менше ніж 15 т на вісь, загальна маса — 53 т, тиск виносної опори — 13,9 кг/см².

9.1.10 Освітленість у горизонтальній площині прибудинкової території пожежного депо, а також головного фасаду перед пожежним депо має бути не менше ніж:

- 2,0 лк — для сторони головного фасаду пожежних депо I та II типу;
- 1,0 лк — для сторони головного фасаду пожежних депо III типу;
- 0,5 лк — для інших зон території всіх типів депо.

9.1.11 На території пожежно-рятувальних частин заборонено проходження повітряних ліній електропередач, надземних газопроводів та промислових трубопроводів.

9.1.12 Улаштування блискавкозахисту будинку пожежного депо та інших будівель (споруд) на території пожежно-рятувальної частини має відповідати ДСТУ Б В.2.5-38, ДСТУ EN 62305-1:2012, ДСТУ EN 62305-3:2012 та ДСТУ EN 62305-4:2012.

9.1.13 На території пожежно-рятувальної частини необхідно передбачати місце (місця) для паління.

9.2 Вимоги до зон території пожежно-рятувальної частини

9.2.1 Територія пожежно-рятувальної частини функціонально складається зі службової та навчально-тренувальної зон. Перелік будинків, споруд і майданчиків пожежно-рятувальної частини, яка знаходиться на території об'єкта (об'єктова пожежно-рятувальна частина), установлюють відповідно до завдання на проектування.

9.2.2 У службовій зоні за потреби може бути розміщено адміністративно-побутові будинки з убудованим (прибудованим) стоянкою-гаражем основних пожежних автомобілів, закриту стоянку-гараж резервних пожежних автомобілів, автозаправний пункт, приміщення технічного обслуговування пожежної техніки, склади, очисні споруди та інші технічні споруди, що можуть входити до складу пожежно-рятувальної частини.

9.2.3 За потреби забезпечення маневрування пожежних автомобілів може бути передбачено майданчик для маневрування. Приклади схем влаштування поворотів та розворотів на ущільнених ділянках дороги, роз'їздів і тупикових розворотів наведено в додатку Д.

9.2.4 Рух автомобілів на території складу паливно-мастильних матеріалів має бути забезпечено в одному напрямку. Покриття проїзду на території складу паливно-мастильних матеріалів не має утворювати іскри в разі удару по ньому металу та каменю, а також бути стійким до впливу нафтопродуктів.

9.2.5 Необхідність улаштування складів зберігання вогнегасних порошків, піноутворювачів та паливно-мастильних матеріалів визначають згідно із завданням на проектування.

9.2.6 Необхідність улаштування майданчика для стометрової смуги з перешкодами визначають згідно із завданням на проектування.

Майданчик для стометрової смуги з перешкодами має відповідати таким вимогам:

- довжина доріжки має бути не менше ніж 115 м, ширина — не менше ніж 2 м;
- для покриття доріжки допустимо застосовувати трав'яне покриття, а також штучні матеріали на гумовій чи бітумній основі. Облаштування дерев'яного, бетонного, асфальтного або кам'яного покриття не допустимо;
- з обох боків доріжки треба передбачати вільні ділянки завдовжки не менше ніж 5 м для старту та 10 м після фінішу;
- ширина кожної бігової доріжки має бути не менше ніж 2 м;
- на відстані 23 м від лінії старту встановлюють паркан заввишки 2 м та завширшки 2 м із суцільних дощок завтовшки (30—40) мм;
- бігова дерев'яна колода повинна мати довжину 8 м та висоту розміщення від позначки землі 1,2 м. З обох кінців кріплять сходи завдовжки 2 м кожен. Передній кінець сходів улаштовують на відстані 38 м від лінії старту. Приклад облаштування полоси з перешкодами наведено в додатку Е.

9.2.7 Біговий майданчик з навчальною вежею треба передбачити завдовжки не менше ніж 50 м та завширшки з розрахунку на кожне вікно башти не менше ніж 5 м. Кількість вікон у навчальній вежі приймають:

- для пожежного депо I типу — не менше ніж 2;
- для пожежного депо II типу — 1.

Для пожежно-рятувальної частини з пожежним депо III типу необхідність улаштування бігового майданчика з навчальною вежею визначають згідно із завданням на проектування.

9.2.8 Майданчик з навчальною вежею має відповідати таким вимогам:

- навчальну вежу може бути окремо улаштовано чи вбудовано в будівлю пожежного депо;
- майданчик повинен мати однорідне покриття, облаштування бетонного, асфальтного або кам'яного покриття не допустимо;
- перед робочою стороною вежі в ґрунті треба улаштовувати запобіжну подушку завглибшки не менше ніж 1 м, завширшки (від фасадного боку вежі) не менше ніж 4 м з виступами за габарити вежі не менше ніж на 1 м;
- запобіжну подушку треба робити з піску й тирси у співвідношенні 1:1, що насипаються шаром 50 см на основу з пружинного матеріалу (гілок, листя, трави тощо) завтовшки 50 см;
- між пружинною основою та засипкою треба укладати водопропускну прокладку, що попереджає перемішування шарів засипки та пружинної основи;
- навчальну вежу має бути обладнано пристроєм та/або сіткою для страхування людей від падіння з висоти.

Приклад облаштування навчальної вежі та рекомендації щодо її облаштування наведено в додатку Е.

9.2.9 Територія облаштування майданчика стометрової смуги або майданчика з навчальною вежею має передбачати можливість розміщення на її початку (на старті) пожежного автомобіля.

9.2.10 На території навчально-тренувальної зони пожежно-рятувальної частини треба передбачити джерела водопостачання: водойму, резервуар та/або пожежний гідрант.

9.2.11 Облаштування джерела водопостачання має передбачати можливість розміщення пожежного автомобіля та забір води.

9.2.12 Для закритих водойм забір води виконують безпосередньо або через приймальний колодязь, пов'язаний з водоймою трубопроводом.

9.2.13 Мінімальний об'єм штучної водойми (резервуара) для проведення навчань — 8 м³.

9.2.14 Резервуар треба проектувати закритим та утепленим. Конструкцію утеплення та товщину його шару приймають згідно ДБН В.2.5-74 [8], з урахуванням розрахунку зимової температури навколишнього середовища.

9.2.15 Розміри майданчика для установки пожежного автомобіля під час забору води:

- з резервуара (майданчик завдовжки — не менше ніж 15 м, завширшки — не менше ніж 14 м);
- з гідранта чи водойми (майданчик завдовжки — не менше ніж 15 м, завширшки — не менше ніж 17 м);
- з водойми об'ємом 30 м³ і більше (майданчик довжиною від водойми — не менше ніж 18 м, шириною вздовж водойми — не менше ніж 20 м).

Приклад облаштування водойми та/або пожежного гідранта (резервуара) для проведення навчально-тренувальних занять наведено в додатку Е.

9.2.16 Біля місць розташування пожежних гідрантів, резервуарів або водойм має бути встановлено покажчики (об'ємні зі світильником або плоскі із застосуванням світловідбивних покриттів) з нанесеними на них:

- для пожежного гідранта — літерним індексом ПГ, цифровими значеннями відстані в метрах від покажчика до гідранта, внутрішнього діаметра трубопроводу в міліметрах, зазначенням виду водогінної мережі (тупикова чи кільцева);
- для пожежного резервуара — літерний напис, з цифровим позначенням запасу води в кубічних метрах та часом відновлення запасу води;
- для пожежної водойми — літерним індексом ПВ, цифровими значеннями запасу води в кубічних метрах та кількості пожежних автомобілів, які можуть одночасно встановлюватись на майданчику біля водойми.

9.2.17 Облаштування смуги психологічного підготування треба виконувати відповідно до завдання на проектування пожежно-рятувальної частини. Приклад облаштування смуги психологічного підготування на території навчально-тренувальної зони наведено в додатку Е.

9.2.18 Вогнева смуга має розміщуватися на території навчально-тренувальної зони пожежно-рятувальної частини та не повинна мати спільної межі зі складською та житловою частинами службової зони.

9.2.19 Вогнева смуга повинна мати довжину не менше ніж 100 м. За відсутності прямої ділянки на території навчально-тренувальної зони допустимо облаштувати зону в Г- та П-подібній формі.

9.2.20 Для керування процесом навчання на вогневій смузі треба передбачити командний пункт з приміщеннями для зберігання вогнегасних засобів, пожежного обладнання та навчальних засобів імітації.

9.2.21 Необхідність облаштування майданчика для проведення пожежної естафети на території навчально-тренувальної зони визначають відповідно до завдання на проектування.

9.2.22 Довжина доріжок майданчика для виконання пожежної естафети має бути 400 м, ширина — не менше ніж 2,5 м. Бігову доріжку має бути відокремлено від внутрішнього поля виступом заввишки до 3 см і завширшки 5—7 см, пофарбованим у білий колір. Приклад облаштування майданчика для виконання пожежної естафети наведено в додатку Е.

9.2.23 Необхідність облаштування комплексу підготування газодимозахисної служби визначають відповідно до завдання на проектування.

9.2.24 Тренувальну залу для підготування газодимозахисників, зазвичай проектують на одну—дві ланки рятувальників, що проходять навчання. Тренувальну залу облаштовують системою сигналізації, під'єднаною до пульта керування процесу навчання. Приміщення димокамери (теплодимокамери) має бути обладнано аварійною системою вентиляції, потужність якої має забезпечувати видалення диму не більше ніж за 2 хв і якою керують з приміщення керування процесом навчання. Для можливості організації прибирання димокамери (теплодимокамери) треба передбачити внутрішній водопровід та каналізацію для відведення стоків.

Приміщення тренувальної зали газодимозахисників має відповідати таким вимогам:

- площа зали на одну особу має бути не менше ніж 10 м² (висота приміщення не менше ніж 2,5 м);
- перегородки мають бути пересувними для забезпечення зміни планування приміщення;
- увімкнення аварійної вентиляції має виконуватися дистанційно;
- зала повинна мати два виходи, обладнані світловими покажчиками «Вихід», що вмикаються з пульта.

9.2.25 Приклад облаштування тренувальної зали газодимозахисників наведено в додатку Е.

9.2.26 Зали та майданчики для спортивних ігор треба проектувати з урахуванням вимог ДБН В.2.2-13 Спортивні та фізкультурно-оздоровчі споруди.

10 ВИМОГИ ДО ПРОЕКТУВАННЯ БУДИНКУ ПОЖЕЖНОГО ДЕПО ТА ІНШИХ ДОПОМІЖНИХ БУДИНКІВ І СПОРУД

10.1 Будинок пожежного депо I та II типів має бути I або II ступеня вогнестійкості, III типу — не нижче ніж III ступеня вогнестійкості.

Допустимо проектувати будинок пожежного депо III типу модульного типу за таких умов:

- окремі модулі та будинок у цілому мусять відповідати вимогам, установленим до будинків IIIa ступеня вогнестійкості;
- будинок має бути розташованим окремо, одноповерховим;
- площа будинку має бути не більше ніж 1 000 м²;
- утеплювач зовнішніх стін мусить бути з негорючих матеріалів або матеріалу групи горючості Г1.

10.2 У будинках пожежних депо II та III типів з одним або двома виїздами допустимо передбачати приміщення для екстрених служб (поліція, швидка медична допомога). Вимоги до таких пожежних депо визначають відповідно до завдання на проектування.

Необхідність проектування відповідних приміщень будинку пожежного депо, а також їхню площу треба приймати згідно з додатком Ж.

10.3 Пожежні депо III типу допустимо вбудовувати в житлові та громадські будинки, що мають паркінг, за умови виконання таких вимог:

- місце постійної стоянки пожежного автомобіля має бути розташовано в безпосередній близькості до виїзду з нього та має бути огорожено антивандальними сітчастими конструкціями;

— можливо розташування пожежного автомобіля в окремому боксі за умов дотримання інженерних рішень паркінгу;

— караульне приміщення пожежно-рятувальної частини має бути розташовано в суміжних з місцем стоянки приміщеннях, але не нижче від першого поверху будинку, а також має бути забезпечено відокремленим доступом до автомобіля;

— зі службових приміщень пожежно-рятувальної частини має бути влаштовано окремий вихід назовні. Перелік приміщень таких депо визначають відповідно до завдання на проектування.

10.4 У разі залучення до роботи в ПРП людей з особливими потребами, які користуються кріслами-колясками та за станом здоров'я мають допуск до окремих видів роботи, площу приміщень їхнього можливого перебування треба приймати не менше ніж 7,65 м².

10.5 Приміщення стоянки-гаража для аварійно-рятувальної техніки, а також службові та допоміжні приміщення, зазвичай розміщують в одному будинку пожежного депо.

Службові квартири та/або гуртожиток треба проектувати в окремо розташованих будинках згідно з вимогами ДБН В.2.2-15 [4].

Допустимо службові квартири та/або гуртожиток передбачати в будинку пожежного депо за таких умов:

— поверхи, на яких розміщено службові квартири та/або гуртожиток, має бути відокремлено від інших поверхів протипожежними перекриттями 2-го типу згідно з ДБН В.1.1-7 [1];

— поверхи, на яких розміщено службові квартири та/або гуртожиток, мусять мати самостійні відокремлені шляхи евакуації по сходових клітках, які ведуть безпосередньо назовні;

— поверхи, на яких розміщено службові квартири та/або гуртожиток, мусять мати окрему систему припливно-витяжної вентиляції. Решта інженерних систем (водопостачання, опалення, каналізація, електропостачання тощо) може бути об'єднаною за умови дотримання санітарних та будівельних норм;

— має бути передбачено заходи шумо- та віброізоляції, які забезпечують відповідні вимоги санітарних і будівельних норм у службових квартирах та/або гуртожитках.

10.6 Центральний вхід в адміністративно-побутове приміщення пожежного депо та шляхи руху до адміністративних приміщень, у яких передбачено прийом громадян, має бути пристосовано для пересування маломобільних груп населення. Проектування й облаштування входів та шляхів руху для маломобільних груп населення потрібно виконувати з врахуванням вимог ДБН В.2.2-17 [5] та ДБН В.1.1-7 [1].

10.7 Позначка рівня підлоги приміщень біля входу до пожежного депо має бути вище від позначки тротуару перед входом не менше ніж на 0,15 м.

10.8 Стоянку-гараж основних та чергових пожежних автомобілів має бути розміщено на першому поверсі з боку основного фасаду та з боку виїзду на дорогу загального користування.

Ширина воріт стоянки-гаража мусить бути не менше ніж 3,5 м, а висота — не менше ніж 3,7 м.

10.9 Двері приміщень перебування чергового караулу мусять відчинятись у напрямку розташування приміщення чергових пожежних автомобілів, спускових стовпів та приміщень зберігання спеціального обладнання та спеціального одягу.

10.10 Висоту приміщення стоянки-гаража визначають відповідно до завдання на проектування залежно від типу пожежних автомобілів та рятувальної техніки, але не менше ніж 4,5 м. Висоту приміщення приймають як відстань у просвіті від фактичної позначки підлоги до стелі або частин стелі, що виступають (балок, ребер жорсткості плит тощо).

10.11 Оздоблення (облицювання) внутрішніх поверхонь стін стоянки-гаража пожежних автомобілів та технічних приміщень на висоту не менше 2,0 м від рівня підлоги треба передбачати так, щоб була змога вологого прибирання стін.

10.12 На шляхах переміщення не допустимо влаштування порогів та сходів, а також таких, що виступають у просвіті шляху частин конструкцій, обладнання й інженерних мереж на висоті менше ніж 2,2 м від рівня підлоги.

10.13 Ширина коридорів на шляхах руху за командою «Тривога!» має бути не менше ніж 1,4 м.

10.14 Опорядження й облицювання підлоги, стін та стелі на шляхах руху за командою «Тривога!» і в приміщенні стоянки-гаража необхідно передбачати з негорючих матеріалів.

10.15 У приміщенні стоянки-гаража потрібно передбачати освітленість не менше ніж 200 лк за допомогою зенітних ліхтарів та/або прорізів у зовнішніх стінах (вікна, двері). Дозволено передбачати світлопрозорі прорізи у воротах для в'їзду (виїзду) пожежних автомобілів. У перших воротах від пункту зв'язку частини можливо передбачати хвіртку завширшки не менше ніж 1,2 м та заввишки 2 м.

У приміщенні стоянки-гаража та в караульному приміщенні, крім робочого освітлення, треба передбачити чергове освітлення з освітленістю в межах (0,5—2,0) лк, що застосовується персоналом (особовим складом) для орієнтування в цих приміщеннях.

10.16 Планування приміщення для прання, просочення, хімічного очищення, дезактивації одягу має відповідати габаритам обладнання, діючим протипожежним вимогам і санітарно-технічним нормам.

10.17 Приміщення для зберігання резервних пожежних автомобілів допустимо проектувати без природного освітлення.

10.18 Стоянку-гараж для розміщення резервних пожежних або господарських автомобілів дозволено розміщувати в прибудовах до пожежного депо за умови розділення протипожежною стіною типу 3 згідно з ДБН В.1.1-7 [1].

10.19 Рівень підлоги стоянки-гаража пожежних автомобілів треба проектувати нижче від рівня підлоги суміжних приміщень не менше ніж на 0,05 м. Ухил підлоги стоянки-гаража пожежних автомобілів має бути не більше ніж 3 % у бік трапів та лотків, передбачених перед виїзними воротами.

10.20 У приміщенні стоянки-гаража пожежних автомобілів улаштовують оглядові канали. Оглядові канали повинні мати два спуски (один — по сходах, інший — по скобах або стаціонарній металевій драбині) та згори зачинятися знімними ґратами з металевих прутів діаметром не менше ніж 0,012 м з ґніздами не більше ніж 0,06 × 0,06 м. По периметру канали обладнують запобіжну реборду заввишки не менше ніж 0,15 м, підлогу й стіни канали облицьовують керамічною плиткою або іншими матеріалами, які дозволяють виконувати вологе прибирання, на її дно укладають дерев'яні ґрати, у стінах влаштовують ніші для інструментів та світильників. Ніші для світильників має бути захищено від механічних пошкоджень. Канаву потрібно обладнувати стаціонарним освітленням з напругою не більше ніж 36 В у вибухонебезпечному виконанні.

10.21 Службово-адміністративне приміщення складу паливо-мастильних матеріалів допустимо розміщувати в складі будинку пожежного депо.

10.22 Проектування та будівництво системи внутрішнього холодного й гарячого водопостачання, а також каналізації та водостоків будинків пожежно-рятувальної частини треба виконувати відповідно до вимог ДБН В.2.5-64 та інших нормативних документів.

10.23 Пункт зв'язку повинен мати природне освітлення та його треба розміщувати суміжно з приміщенням стоянки-гаража основних пожежних автомобілів. У перегородці, яка їх розділяє, треба передбачити вікно розміром 1,2 × 1,5 м на відстані 0,6 м від підлоги до низу вікна, обладнаного механізмом для відкривання. Облаштування виходу з приміщення пункту зв'язку безпосередньо в приміщення стоянки-гаража пожежних автомобілів та поста технічного обслуговування не допустимо.

10.24 Стіни приміщення з обслуговування засобів індивідуального захисту органів дихання та зору мають бути облицьовані на висоту не менше ніж 2 м від рівня підлоги керамічною плиткою або іншими будівельними матеріалами, що дозволяють виконувати вологе прибирання стін.

10.25 Приміщення для відпочинку чергового караулу має розміщуватися не вище від другого поверху. Між приміщеннями для відпочинку чергового караулу та стоянкою-гаражем пожежних автомобілів треба передбачити тамбур та/або коридор.

У пожежному депо III типу допустимо влаштовувати вихід з караульного приміщення безпосередньо в приміщення стоянки-гаража, за умови обладнання дверей системою захисту від проникнення шкідливих газоповітряних сумішей зі стоянки-гаража.

10.26 У разі розміщення приміщень чергового караулу на другому поверсі в міжповерховому перекритті треба влаштовувати проріз діаметром 1,2 м або розміром 1,2 м × 1,2 м у просвіті зі спускними металевими стовпами діаметром 0,2 м, які ведуть у приміщення стоянки-гаража пожежних автомобілів, з розрахунку один стовп на сім осіб чергового караулу. Над отвором влаштовують кабінки з двостулко-

вими дверима, які відчиняються всередину й обладнані блокувальними пристроями від самовільного відчинення.

По периметру прорізу та в основі металевого стовпа необхідно влаштовувати запобіжні заходи для уникнення травмування.

10.27 Навчальний клас і кабінет начальника караулу необхідно розміщувати поруч із приміщеннями стоянки-гаража.

10.28 Приміщення будинку пожежного депо (крім службових квартир і гуртожитку), навчальні та спортивні майданчики, зона відпочинку чергового караулу має бути обладнані системою гучномовного оповіщення з можливістю передавання мовленнєвої інформації та передачі сигналу «Тривога».

Передавання мовленнєвої інформації треба передбачати з приміщення пункту зв'язку пожежного депо.

10.29 Системами пожежної сигналізації потрібно обладнувати всі приміщення будинків пожежного депо, зокрема стоянки-гаражі, крім приміщень із мокрими процесами:

- одноповерхових — загальною площею понад 300 м²;
- двоповерхових та вище — не залежно від площі.

10.30 Крім загальнообмінної вентиляції, приміщення стоянки-гаража має бути обладнано примусовою вентиляцією з необхідною кратністю повітрообміну для видалення назовні відпрацьованих газів від двигунів пожежних автомашин або спеціальною системою їхнього видалення. Кратність повітрообміну визначають розрахунком.

10.31 У стоянці-гаражі габарити стоянки автомобілів позначають білими смугами завширшки 10 см. Під задні колеса треба передбачити упори-обмежувачі для запобігання руху автомобіля назад. У разі розміщення позаду автомобіля стелажів чи тумбочок для захисного одягу упори-обмежувачі мають забезпечувати стоянку автомобіля на відстані не менше ніж 1,5 м від них.

ДОДАТОК А
(обов'язковий)

**ПЕРЕЛІК ПОТЕНЦІЙНО ТЕХНОГЕННО НЕБЕЗПЕЧНИХ ОБ'ЄКТІВ
(ПІДПРИЄМСТВ)**

- 1 Сільськогосподарські підприємства.
- 2 Об'єкти дозвілля та відпочинку (зокрема ковзанки).
- 3 Гірничовидобувні підприємства (хвостосховища та об'єкти, де проводять фізико-хімічні процеси оброблення).
- 4 Підприємства з оброблення металів.
- 5 Підприємства з оброблення чорних металів (ливарні, плавильні цехи тощо).
- 6 Підприємства з оброблення кольорових металів (ливарні, плавильні цехи тощо).
- 7 Підприємства з оброблення металів виконанням електрохімічних та хімічних процесів.
- 8 Нафтохімічні/нафтоперегонні заводи.
- 9 Електростанції, підприємства електропостачання та розподілу електроенергії.
- 10 Об'єкти зберігання пального (зокрема опалювальні котли, підприємства роздрібної торгівлі).
- 11 Підприємства з виробництва, знищення та склади зі зберігання вибухових речовин.
- 12 Підприємства з виробництва та склади зі зберігання феєрверків.
- 13 Підприємства з виробництва зрідженого нафтового газу, заправлення ним балонів та розподільчі станції зрідженого нафтового газу.
- 14 Сховища зрідженого нафтового газу.
- 15 Сховища та розподільчі станції зрідженого природного газу.
- 16 Об'єкти оптової та роздрібної торгівлі (за винятком зрідженого нафтового газу).
- 17 Підприємства з виробництва та склади зі зберігання пестицидів, біоцидів та фунгіцидів.
- 18 Підприємства з виробництва та склади зі зберігання добрив.
- 19 Підприємства з виробництва фармацевтичних препаратів.
- 20 Об'єкти зберігання, перероблення та видалення відходів.
- 21 Підприємства з водопостачання та водовідведення (накопичення, постачання й очищення води).
- 22 Хімічні реактори.

- 23 Підприємства з виробництва основних органічних речовин.
 24 Підприємства з виробництва пластмас та гуми.
 25 Підприємства з виробництва й оброблення пульпи та паперу.
 26 Підприємства з оброблення деревини та виробництва меблів.
 27 Підприємства з виробництва й оброблення тканин.
 28 Підприємства з виробництва харчових продуктів і напоїв.
 29 Підприємства загального машинобудування, а також виробництва та збирання машин.
 30 Підприємства суднобудування, утилізації суден, а також судноремонтні підприємства.
 31 Об'єкти будівництва та підприємства з виробництва інженерних конструкцій.
 32 Підприємства з виробництва керамічних виробів (цегли, гончарних виробів тощо).
 33 Підприємства з виробництва скла.
 34 Підприємства з виробництва цементу, вапна та гіпсу.
 35 Підприємства з виробництва електронної та електротехнічної продукції.
 36 Об'єкти перевантажування та транспортування вантажів (порти, аеропорти, підприємства, що займаються вантажними перевезеннями, сортувальні станції тощо).
 37 Лікувальні заклади, науково-дослідні установи та заклади освіти (зокрема лікарні, університети).
 38 Підприємства з виробництва загальної хімічної продукції (не названі в решті пунктів списку).
 39 Підприємства, що займаються іншими видами діяльності (не названі в решті пунктів списку).

ДОДАТОК Б
(обов'язковий)

**ПОРОГОВА МАСА ТЕХНОГЕННО НЕБЕЗПЕЧНИХ РЕЧОВИН
ДЛЯ ТЕХНОГЕННО НЕБЕЗПЕЧНИХ ОБ'ЄКТІВ (ПІДПРИЄМСТВ)
З ВИСОКИМ СТУПЕНЕМ РИЗИКУ**

Таблиця Б.1 — Порогова маса техногенно небезпечних речовин

Категорії небезпечності речовин відповідно до Регламенту (ЄС) № 1272/2008 Європейського парламенту та Ради від 16 вересня 2008 року щодо класифікації, маркування та пакування речовин і сумішей (Глобальної гармонізованої класифікації та маркування хімічної продукції)	Порогова маса, т
Група «Н» — НЕБЕЗПЕЧНІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я	
H1 ВИСОКОТОКСИЧНІ — категорія 1, усі експозиційні шляхи	20
H2 ВИСОКОТОКСИЧНІ — категорія 2, усі експозиційні шляхи — категорія 3, інгаляційний експозиційний шлях (див. примітку 7)	200
H3 СПЕЦИФІЧНО ТОКСИЧНІ ДЛЯ ДЕЯКИХ ОРГАНІВ ЗА ОДНОКРАТНОЇ ЕКСПОЗИЦІЇ (STOT SE) — категорія 1	200
Група «Р» — ФІЗИЧНО НЕБЕЗПЕЧНІ	
P1a ВИБУХОВІ РЕЧОВИНИ (див. примітку 8) — нестабільні вибухові речовини або — вибухові речовини, підкласи 1.1, 1.2, 1.3, 1.5 чи 1.6, або — речовини або суміші, що мають вибухові властивості за методом А.14 Регламенту (ЄС) № 440/2008 (див. примітку 9), і які не належать до класів небезпечності «органічні перекиси» або «самореактивні речовини та суміші»	50
P1b ВИБУХОВІ РЕЧОВИНИ (див. примітку 8) — вибухові речовини підкласу 1.4 (див. примітку 10)	200
P2 ГОРЮЧІ ГАЗИ — горючі газу, категорія 1 або 2	50

Кінець таблиці Б.1

Категорії небезпечності речовин відповідно до Регламенту (ЄС) № 1272/2008 Європейського парламенту та Ради від 16 вересня 2008 року щодо класифікації, маркування та пакування речовин і сумішей (Глобальної гармонізованої класифікації та маркування хімічної продукції)	Порогова маса, т
P3a ГОРЮЧІ АЕРОЗОЛІ (див. примітку 11) — горючі аерозолі, категорія 1 або 2, що містять горючі гази категорії 1 або 2 чи горючі рідини категорії 1	500 (чиста маса)
P3b ГОРЮЧІ АЕРОЗОЛІ (див. примітку 11) — горючі аерозолі категорії 1 або 2, що не містять горючих газів категорії 1 або 2 чи горючих рідин категорії 1 (див. примітку 12)	50 000 (чиста маса)
P4 ОКИСЛЮВАЛЬНІ ГАЗИ — окислювальні гази, категорія 1	200
P5a ГОРЮЧІ РІДИНИ — горючі рідини, категорія 1 або — горючі рідини, категорія 2 або 3, які експлуатуються за температури, що перевищує їхню температуру кипіння, або — інші рідини з температурою спалаху до 60 °C включно, які експлуатуються за температури, що перевищує їхню температуру кипіння (див. примітку 13)	50
P5b ГОРЮЧІ РІДИНИ — горючі рідини, категорія 2 або 3, якщо за специфічних умов експлуатації, таких як високий тиск або висока температура, є загроза виникнення великомасштабної аварії, або — інші рідини з температурою спалаху до 60 °C включно, якщо за специфічних умов експлуатації, таких як високий тиск або висока температура, є загроза виникнення великомасштабної аварії (див. примітку 13)	200
P5c ГОРЮЧІ РІДИНИ — горючі рідини, категорія 2 або 3, які не належать до груп P5a та P5b	50 000
P6a САМОРЕАКТИВНІ РЕЧОВИНИ ТА СУМІШІ Й ОРГАНІЧНІ ПЕРЕКИСИ — самореактивні речовини та суміші, тип А чи В, чи органічні перекиси, тип А чи В	50
P6b САМОРЕАКТИВНІ РЕЧОВИНИ ТА СУМІШІ Й ОРГАНІЧНІ ПЕРОКСИДИ — самореактивні речовини та суміші, тип С, D, E або F, чи органічні пероксиди, тип С, D, E або F	200
P7 ПІРОФОРНІ РІДИНИ ТА ТВЕРДІ РЕЧОВИНИ — пірофорні рідини, категорія 1 — пірофорні тверді речовини, категорія 1	200
P8 ОКИСЛЮВАЛЬНІ РІДИНИ ТА ТВЕРДІ РЕЧОВИНИ — окислювальні рідини, категорія 1, 2 або 3 чи — окислювальні тверді речовини, категорія 1, 2 або 3	200
Група «Е» — НЕБЕЗПЕЧНІ ДЛЯ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА	
E1 Високонебезпечні для водного середовища, категорія 1 або хронічно небезпечні для водного середовища, категорія 1	200
E2 Хронічно небезпечні для водного середовища, категорія 2	500
Група «О» — ІНША НЕБЕЗПЕЧНІСТЬ	
O1 Речовини та суміші, небезпечність яких характеризується позначкою EUH014	500
O2 Речовини та суміші, у разі взаємодії яких з водою виділяються горючі гази, категорія 1	500
O3 Речовини та суміші, небезпечність яких характеризується позначкою EUH029	200

Таблиця Б.2 — Порогова маса окремих техногенно небезпечних речовин

Назва техногенно небезпечної речовини	CAS-номер (1)	Порогова кількість (у тонах)
1. Нітрат амонію (див. примітку 14)	—	10 000
2. Нітрат амонію (див. примітку 15)	—	5 000
3. Нітрат амонію (див. примітку 16)	—	2 500
4. Нітрат амонію (див. примітку 17)	—	50
5. Нітрат калію (див. примітку 18)	—	10 000
6. Нітрат калію (див. примітку 19)	—	5 000
7. Пентоксид миш'яку, миш'якова кислота (V) та/або її солі	1303-28-2	2
8. Триоксид миш'яку, миш'якова кислота (III) та/або її солі	1327-53-3	0,1
9. Бром	7726-95-6	100
10. Хлор	7782-50-5	25
11. Нікелеві сполуки в порошкоподібній формі, які можливо вдихати: монооксид нікелю, діоксид нікелю, сульфід нікелю, дисульфід тринікелю, триоксид динікелю		1
12. Етиленімін	151-56-4	20
13. Фтор	7782-41-4	20
14. Формальдегід (концентрація 90 % та більше)	50-00-0	50
15. Водень	1333-74-0	50
16. Хлороводень (скраплений газ)	7647-01-0	250
17. Алкіли свинцю		50
18. Скраплені горючі гази категорії 1 або 2 (зокрема скраплений нафтовий газ (LPG)) і природний газ (див. примітку 20)		200
19. Ацетилен	74-86-2	50
20. Оксид етилену	75-21-8	50
21. Оксид пропілену	75-56-9	50
22. Метанол	67-56-1	5 000
23. 4, 4'-метилен-біс (2-хлоранілін) та/або їхні солі в порошкоподібній формі	101-14-4	0,01
24. Ізоціанат метилу	624-83-9	0,15
25. Кисень	7782-44-7	2 000
26. 2,4-диізоціанат толуолу 2,6-диізоціанат толуолу	584-84-9 91-08-7	100
27. Дихлорид карбонілу (фосген)	75-44-5	0,75
28. Арсин (тригідрид миш'яку)	7784-42-1	1
29. Фосфін (тригідрид фосфору)	7803-51-2	1
30. Дихлорид сірки	10545-99-0	1
31. Триоксид сірки	7446-11-9	75
32. Поліхлордибензофурані та поліхлордибензодіоксини (охоплюючи ТХДД), обчислені із застосуванням коефіцієнта токсичного еквівалента ТХДД (див. примітку 21)	—	0,001

Кінець таблиці Б.2

Назва техногенно небезпечної речовини	CAS-номер ⁽¹⁾	Порогова кількість (у тонах)
33. Канцерогенні речовини або суміші, у яких концентрація канцерогенів за вагою перевищує 5 %: 4-амінобіфеніл та/або його солі, бензотрихлорид, бензидин та/або його солі, біс (хлорметилловий) ефір, хлорметилметилловий ефір, 1,2-діброметан, діетиловий сульфат, диметилловий сульфат, диметилкарбамілхлорид, 1,2-дибром-3-хлорпропан, 1,2-диметилгідразин, диметилнітрозамін, гексаметилфосфористий триамід, гідразин, 2-нафтиламін та/або його солі, 4-нітродифеніл та 1,3-пропансульфон	—	2
34. Нафтопродукти й альтернативні палива: а) бензини та лігроїни; б) гаси (зокрема реактивне паливо); в) газойлі (зокрема дизельне паливо, побутове пічне паливо та газойлеві суміші); г) мазут; д) альтернативні види палива, використовувані для тих самих цілей і мають такі самі властивості щодо горючості та небезпечності для навколишнього природного середовища, що й продукти, наведені в а)—г)	—	25 000
35. Аміачний ангідрид	7664-41-7	200
36. Трифторид бору	7637-07-2	20
37. Сірководень	7783-06-4	20
38. Піперидин	110-89-4	200
39. Біс (2-диметиламіноетил) (метил)амін	3030-47-5	200
40. 3-(2-етілгексілокі) пропіламін	5397-31-9	200
41. Суміші (*) гіперхлориду натрію, віднесені до високонебезпечних для водного середовища категорії 1 [H400], що містять до 5 % активного хлору та не належать до інших категорій небезпеки. (*) Якщо суміш не містить гіперхлориду натрію, то її не відносять до високонебезпечних для водного середовища категорії 1 [H 400]		500
42. Пропіламін (див. примітку 22)	107-10-8	2 000
43. Акрилат терт-бутилу (див. примітку 22)	1663-39-4	500
44. 2-метил-3-бутеннітрил (див. примітку 22)	16529-56-9	2 000
45. Тетрагідро-3,5-диметил-1, 3,5-тіадіазин-2-тіо (дазомет) (див. примітку 22)	533-74-4	200
46. Акрилат метилу (див. примітку 22)	96-33-3	2 000
47. 3-метилпірідин (див. примітку 22)	108-99-6	2 000
48. 1-бром-3-хлорпропан (див. примітку 22)	109-70-6	2 000
⁽¹⁾ CAS-номер наведено лише з індикативною метою		

ПРИМІТКИ ДО ТАБЛИЦЬ Б.1 ТА Б.2

1 Речовини й суміші класифіковано згідно з Регламентом (ЄС) № 1272/2008 Європейського парламенту та Ради від 16 вересня 2008 року щодо класифікації, маркування та пакування речовин і сумішей (Глобальною гармонізованою класифікацією та маркування хімічної продукції).

2 Суміші розглядають як чисті речовини, якщо їх концентрація знаходиться в межах, установлених згідно з їхніми властивостями Регламентом (ЄС) № 1272/2008, крім випадків, коли конкретизовано процентний вміст або є інший опис.

3 Зазначені порогові кількості стосуються кожного підприємства, наведеного в додатку А.

Кількості, які має бути враховано в разі застосування відповідних статей, — це максимальні кількості, які є або ймовірно можуть бути в наявності в будь-який час. Під час обчислення загальної наявної кількості не враховують небезпечних речовин, наявних на підприємстві в кількостях, що не перевищують 2 % від відповідної порогової кількості, якщо за своїм місцезнаходженням на підприємстві вони не можуть ініціювати великомасштабну аварію в іншому його місці.

4 За потреби застосовують наведені нижче правила підсумовування небезпечних речовин або категорій небезпечних речовин.

$$\frac{q_1}{Q_{U1}} + \frac{q_2}{Q_{U2}} + \frac{q_3}{Q_{U3}} + \frac{q_4}{Q_{U4}} + \frac{q_5}{Q_{U5}} + \dots \geq 1, \quad (\text{Б.1})$$

де q_i — кількість небезпечної речовини (або категорії небезпечних речовин), на яку поширюється цей додаток;

Q_{Ui} — відповідна порогова кількість небезпечної речовини або категорії, встановлена в колонці 3 цього додатка.

Це правило застосовують для оцінювання фізичної небезпечності та небезпечності для здоров'я та навколишнього природного середовища. Тому його виконують у три етапи:

а) підсумовуванням кількості небезпечних речовин, перелічених у цьому додатку, що належать до високотоксичних речовин категорії 1, 2 або 3 (інгальційний шлях) чи STOT SE категорії 1, та кількості небезпечних речовин, віднесених до групи Н (позиції Н1—Н3);

б) підсумовуванням кількості небезпечних речовин, що належать до вибухових речовин, горючих газів, горючих аерозолів, окислювальних газів, горючих рідин, самореактивних речовин та сумішей, органічних пероксидів, пірофорних рідин і твердих речовин, окислювальних рідин і твердих речовин, та кількості небезпечних речовин, віднесених до групи Р (позиції Р1—Р8);

в) підсумовуванням кількості небезпечних речовин, що належать до високонебезпечних для водного середовища категорії 1, хронічно небезпечних для водного середовища категорії 1 або 2, та кількості небезпечних речовин, віднесених до групи Е (позиції Е1 та Е2).

У випадках, коли будь-яка із сум, отриманих згідно з а), б) або в), дорівнює чи перевищує 1, застосовують відповідні положення цієї директиви.

5 Якщо на небезпечні речовини, зокрема відходи, не поширюється сфера дії Регламенту (ЄС) № 1272/2008, але які, тим не менш, є або можуть бути в наявності на підприємстві та які в наявних на підприємстві умовах мають або можуть мати еквівалентні властивості стосовно здатності спричинити великомасштабну аварію, то такі небезпечні речовини умовно відносять до найбільш схожих категорій або індивідуальних небезпечних речовин, на які поширюється сфера дії цієї директиви.

6 Якщо небезпечні речовини мають властивості, за якими їх віднесено до кількох класів, то для реалізації цієї директиви вибирають найменші порогові кількості. Причому в разі застосування правила, встановленого приміткою 4, вибирають найменшу порогову кількість, що відповідає встановленій для кожної з груп категорій, визначених в а), б) та в) примітки 4.

7 Небезпечні речовини, що належать до категорії 3 високотоксичних для оральних шляхів (Н 301), відносять до групи Н2 ВИСОКОТОКСИЧНИХ, навіть якщо не може бути класифіковано ні гострої інгальційної токсичності, ні гострої дермальної токсичності, наприклад, через відсутність обґрунтованих даних щодо інгальційної та дермальної токсичності.

8 Клас небезпечності «вибухові» охоплює вибухові вироби (див. 2.1 додатка I до Регламенту (ЄС) № 1272/2008). Якщо кількість вибухової речовини або суміші, що міститься у виробі, відома, то в разі реалізації цієї директиви вибирають цю кількість. Якщо кількості вибухової речовини або суміші, що міститься у виробі, невідомо, то в разі реалізації цієї директиви такі вироби вважають вибуховою речовиною.

9 Вибухові властивості речовин та сумішей визначають, лише якщо для них ці властивості ідентифіковано як потенційно вибухові за процедурою попереднього перевірення, виконаного згідно з додатком 6 частини 3 Настанови з випробування та критеріїв Рекомендацій ООН щодо перевезення небезпечних вантажів: (Настанова з випробування та критеріїв ООН) ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Додаткові настанови стосовно звільнення від випробувань надано в описі методу А.14 Регламенту Комісії (ЄС), № 440/2008 від 30 травня 2008 року про встановлення методів випробування на відповідність Регламенту Європейського Парламенту та Ради (ЄС) № 1907/2006 щодо реєстрації, оцінки, авторизації та обмеження хімікатів (REACH) (ОВ L 142, 31.5.2008, с. 1).

10 Розпаковані чи перепаковані вибухові речовини підкласу 1.4 відносять до групи P1a, якщо не встановлено, що їх небезпечність залишається відповідною підкласу 1.4 згідно з Регламентом (ЄС) № 1272/2008.

11 Горючі аерозолі класифікують згідно з Директивою Ради 75/324/ЄЕС від 20 травня 1975 року про наближення законодавства держав-членів стосовно аерозольних розпилювачів ⁽²⁾ (Директива щодо аерозольних розпилювачів). Аерозолям класів легкозаймисті й горючі згідно з Директивою 75/324/ЄЕС відповідають горючі аерозолі відповідно категорій 1 та 2 згідно з Регламентом (ЄС) № 1272 /2008.

12 Для віднесення до групи P3b має бути документальне підтвердження того, що аерозольний розпилювач не містить горючого газу категорії 1 чи 2 та горючої рідини категорії 1.

13 Відповідно до 2.6.4.5 додатка I до Регламенту (ЄС) № 1272/2008 рідини з температурою спалаху понад 35 °C не відносять до категорії 3, якщо отримано негативні результати випробування на горючість L.2, установленого в розділі 32 частини III Настанови з випробування та критеріїв ООН. Проте це недійсно за особливих умов, таких як висока температура чи високий тиск, у зв'язку з чим такі рідини віднесено до групи P5a чи P5b.

14 Нітрат амонію (5000/10000): група добрив, здатних до самопідтримувального розкладу.

Цю позицію застосовують до складних/композитних добрив на основі нітрату амонію (складних/композитних добрив, що містять нітрат амонію з фосфатом та/або калієм), здатних до самопідтримувального розкладу під час випробування в лотку, як установлено вимогами ООН (див. 38.2 Частини III Настанови з випробування та критеріїв ООН), у яких уміст азоту в нітраті амонію становить:

— від 15,75 % ⁽³⁾ до 24,5 % ⁽⁴⁾ за вагою, та в яких уміст усіх горючих/органічних матеріалів не перевищує 0,4 %, або які відповідають вимогам Додатка III-2 Регламенту (ЄС) № 2003/2003 Європейського Парламенту та Ради від 13 жовтня 2003 року щодо добрив ⁽⁵⁾;

— до 15,75 % включно за вагою за необмеженого вмісту горючих речовин.

15 Нітрат амонію (1250/5000): група добрив.

Цю позицію застосовують до простих та складних/композитних добрив на основі нітрату амонію, які відповідають вимогам Додатка III-2 Регламенту (ЄС) № 2003/2003, у яких уміст азоту в нітраті амонію становить:

— понад 24,5 % за вагою, за винятком сумішей простих добрив на основі нітрату амонію, що містять доломіт, вапняк та/або карбонат кальцію з чистотою не менше ніж 90 %;

— понад 15,75 % за вагою для сумішей нітрату амонію та сульфату амонію;

— понад 28,0 % ⁽⁶⁾ за вагою для сумішей простих добрив на основі нітрату амонію, що містять доломіт, вапняк та/або карбонат кальцію з чистотою не менше ніж 90 %.

16 Нітрат амонію (350/2500): технічна група.

Цю позицію застосовують до нітрату амонію та його сумішей, у яких уміст азоту в нітраті амонію становить:

— від 24,5 % до 28,0 % за вагою, та в яких уміст горючих речовин не перевищує 0,4 %;

— понад 28,0 % за вагою, та в яких уміст горючих речовин не перевищує 0,2 %.

Це також поширюється на водні розчини нітрату амонію, у яких концентрація нітрату амонію перевищує 80 % за вагою.

17 Нітрат амонію (10/50): матеріали, що не відповідають вимогам технічних специфікацій, та добрива, що не пройшли випробування на детонацію.

Цю позицію застосовують до:

— матеріалів, відбракованих у процесі виробництва нітрату амонію, його сумішей, простих та складних/композитних добрив на основі нітрату амонію, зазначених у примітках 14 та 15, які через невідповідність специфікаціям, зазначеним у цих примітках, повертаються чи були повернуті кінцевим споживачем виробникові, на склади тимчасового зберігання або переробні підприємства з утилізації чи перероблення до досягнення рівня безпечного використання;

— добрив, зазначених у першому переліку примітки 14 та в примітці 15 цього додатка, які не відповідають вимогам Додатка III-2 Регламенту (ЄС) № 2003/2003.

⁽²⁾ ОВ L 147, 9.6.1975, с. 40.

⁽³⁾ 15,75 % умісту азоту за вагою в нітраті амонію відповідає 45 % нітрату амонію.

⁽⁴⁾ 24,5 % умісту азоту за вагою в нітраті амонію відповідає 70 % нітрату амонію.

⁽⁵⁾ ОВ L 304, 21.11.2003, с. 1.

⁽⁶⁾ 28 % умісту азоту за вагою відповідає 80 % нітрату амонію.

18 Нітрат калію (5 000/10 000).

Цю позицію застосовують до композитних добрив на основі нітрату калію (у спресованій/гранульованій формі), які мають такі самі небезпечні властивості, що й чистий нітрат калію.

19 Нітрат калію (1 250/5 000).

Цю позицію застосовують до композитних добрив на основі нітрату калію (у кристалічній формі), які мають такі самі небезпечні властивості, що й чистий нітрат калію.

20 Збагачений біогаз.

Для реалізації цієї директиви збагачений біогаз може бути класифіковано за позицією 18, обробленим відповідно до чинних стандартів на очищений і збагачений біогаз, що забезпечує його якість, еквівалентну природному газу, охоплюючи вміст метану, і має у своєму складі не більше ніж 1 % кисню.

21 Поліхлордибензофурани та поліхлордибензодіоксини.

Значення коефіцієнтів токсичного еквівалента для обчислення кількості поліхлордибензофуранів та поліхлордибензодіоксинів наведено в таблиці Б.3 [13].

Таблиця Б.3 — Значення коефіцієнтів токсичного еквівалента для обчислення кількості поліхлордибензофуранів та поліхлордибензодіоксинів

Коефіцієнти токсичного еквівалента (TEF), ВОЗ 2005			
2,3,7,8-TCDD	1	2,3,7,8-TCDF	0,1
1,2,3,7,8-PeCDD	1	2,3,4,7,8-PeCDF	0,3
		1,2,3,7,8-PeCDF	0,03
1,2,3,4,7,8-HxCDD	0,1		
1,2,3,6,7,8-HxCDD	0,1	1,2,3,4,7,8-HxCDF	0,1
1,2,3,7,8,9-HxCDD	0,1	1,2,3,7,8,9-HxCDF	0,1
		1,2,3,6,7,8-HxCDF	0,1
1,2,3,4,6,7,8-HpCDD	0,01	2,3,4,6,7,8-HxCDF	0,1
OCDD	0,0003	1,2,3,4,6,7,8-HpCDF	0,01
		1,2,3,4,7,8,9-HpCDF	0,01
		OCDF	0,0003
(Т — тетра, Ре — пента, Нх — гекса, Нр — гепта, О — окта).			

22 Якщо небезпечну речовину віднесено до категорії горючих рідин Р5а чи Р5b, то для реалізації цієї директиви вибирають найменші порогові кількості.

ДОДАТОК В (довідковий)

МЕТОДИКА ВИЗНАЧЕННЯ КІЛЬКОСТІ АВТОДРАБИН ДЛЯ НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ

Згідно з методикою розрахунку кількість автодрабин $N_{\text{Ад}30}$ визначають за формулою (В.1):

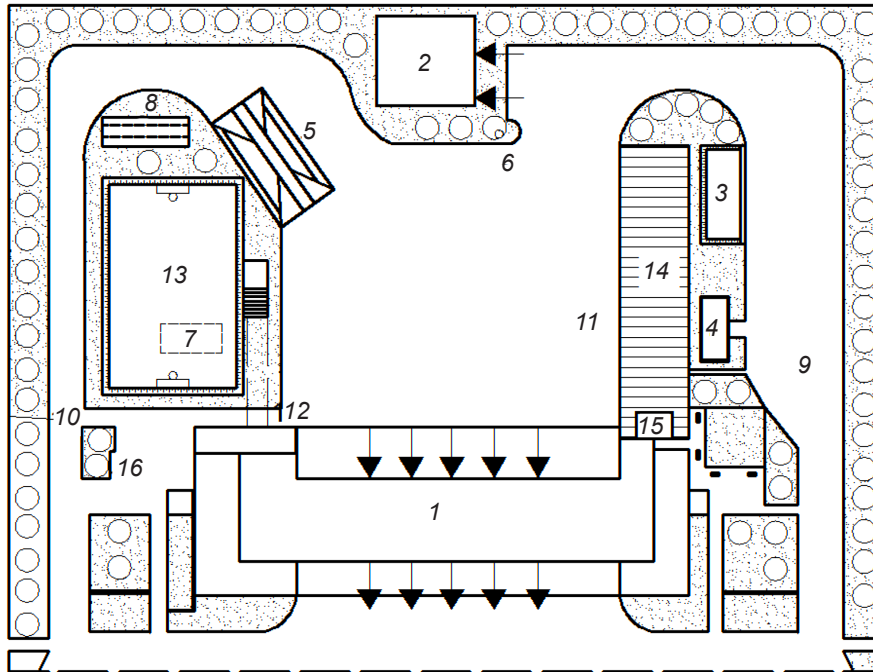
$$N_{\text{Ад}30} = F_{b2}^{0,71} Q^{0,2} A^{0,21} \tau_{\text{л}}^{-0,87} F_b^{-0,2}, \quad (\text{В.1})$$

де F_{b1} — кількість пожеж за рік у будинках висотою більше ніж 9 м для визначеного населеного пункту, шт;
 Q — кількість населення для визначеного населеного пункту, тис. чол;
 A — умовна площа забудови, км²;
 $\tau_{\text{л}}$ — середній час гасіння пожежі для визначеного населеного пункту, хв;
 F_b — загальна кількість пожеж за рік у будинках для визначеного населеного пункту, шт.
 Згідно з методикою розрахунку кількість автодрабин $N_{\text{Ад}50}$ визначають за формулою:

$$N_{\text{Ад}50} = F_{b2}^{0,71} Q^{0,2} A^{0,21} \tau_{\text{л}}^{-0,87} F_b^{-0,2}, \quad (\text{В.2})$$

де F_{b2} — кількість пожеж за рік у будинках заввишки більше ніж 30 м для визначеного населеного пункту, шт.

ДОДАТОК Г
(довідковий)ПРИКЛАД ТИПОВОГО РОЗМІЩЕННЯ БУДІВЕЛЬ, СПОРУД І ЗОН,
ЩО НАЛЕЖАТЬ ДО СКЛАДУ ПОЖЕЖНО-РЯТУВАЛЬНОЇ ЧАСТИНИ

Умовні позначки:

Службова зона:

- 1 — пожежне депо з убудованою навчальною вежею;
- 2 — склад піноутворювача (вогнегасного порошку) на 5 т;
- 3 — заправний пункт на дві колонки для пального та одну колонку для мастила;
- 4 — заправний пункт на одну колонку для мастила;
- 5 — проїзна естакада для мийки автомобілів;
- 6 — гідрант або резервуар для води;
- 7 — сховище;
- 8 — очисні споруди системи оборотного водопостачання для мийки автомобілів;
- 9 — контейнери для сміття;
- 10 — огорожа ділянки залізобетона $h = 2,5$ м;

11 — бордюр;

12 — перехід у сховище.

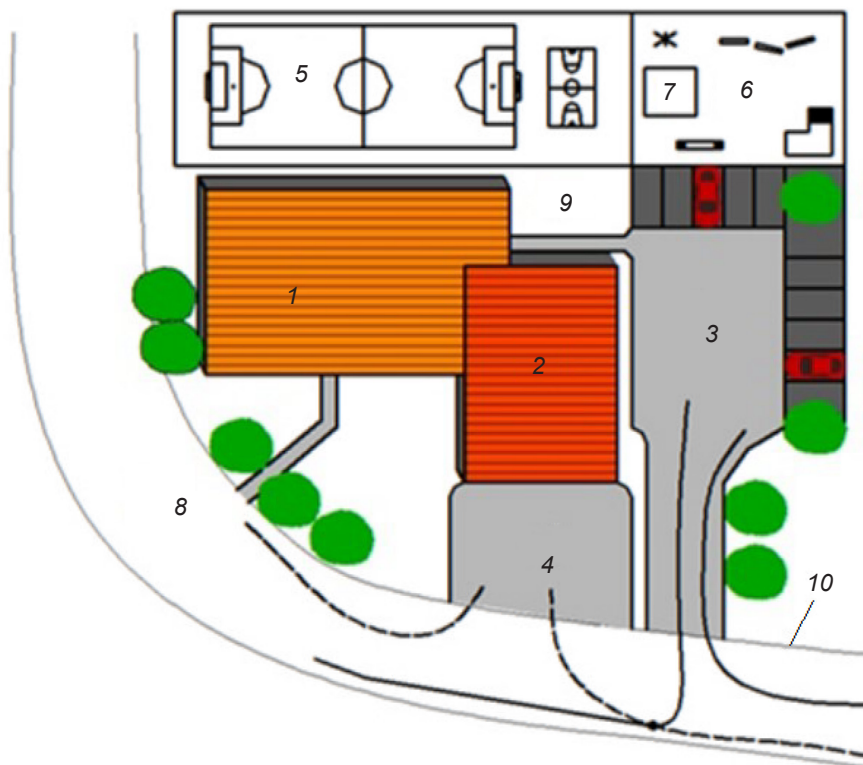
Навчально-тренувальна зона:

- 13 — спортивний майданчик;
- 14 — тренувальна смуга $10,0 \times 40,0$ м (гравій або покриття з щебеню);
- 15 — запобіжна подушка;
- 16 — зона відпочинку чергового караулу.

Показники генплану:

площа ділянки — 0,99 га;
щільність забудови — 23,1 %;
інженерно-геологічні умови — звичайні.

Рисунок Г.1 — Приклад облаштування території пожежно-рятувальної частини з пожежним депо типу І

Умовні позначки:

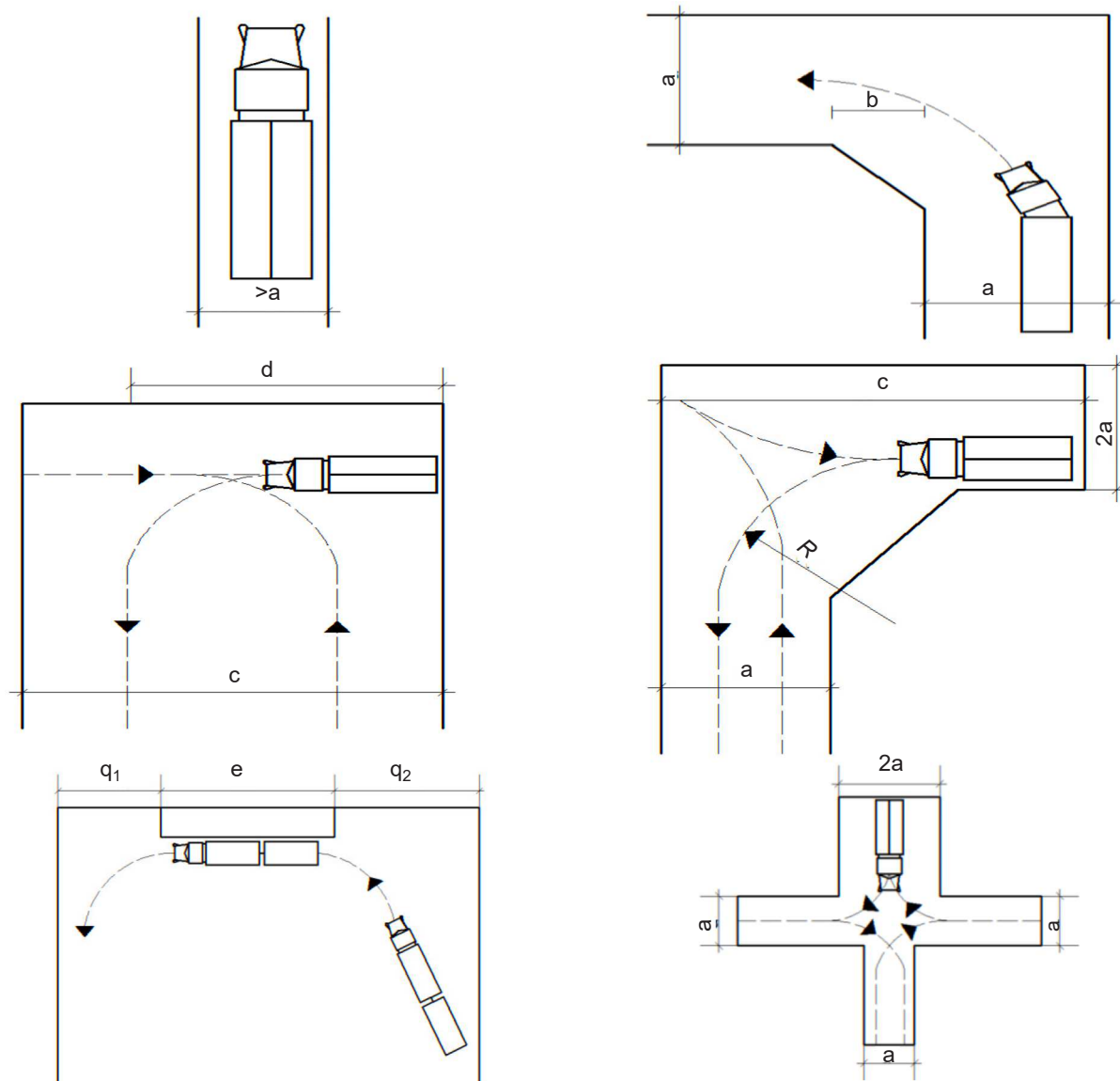
Службова зона:

- 1 — пожежне депо;
- 2 — прибудована стоянка-гараж пожежно-рятувальної техніки;
- 3 — відкрита стоянка для автомобілів персоналу (особового складу) та відвідувачів;
- 4 — фасадний майданчик.

Навчально-тренувальна зона:

- 5 — спортивний майданчик (міні-футбол, баскетбол);
- 6 — тренувальний комплекс (гравій або покриття з щебеню);
- 7 — тренувальна вежа;
- 8 — дорога загального користування;
- 9 — зона відпочинку чергового караулу;
- 10 — огорожа ділянки $h = 2,5$ м.

Рисунок Г.2 — Приклад облаштування території пожежно-рятувальної частини з пожежним депо типів II, III

ДОДАТОК Д
(обов'язковий)СХЕМИ ВЛАШТУВАННЯ ПОВОРОТІВ, РОЗВОРОТІВ ТА ПІД'ЇЗДІВ
НА ОБМЕЖЕНИХ ДІЛЯНКАХ ТЕРИТОРІЇ

Умовні позначки:

- a — ширина дороги має бути не менше ніж 4,5 м (за наявності спеціальної пожежно-рятувальної техніки з нестандартними габаритами ширина дороги має бути не менше ніж на 2 м більше ширини автомобіля);
- b — ширина 45° скосу прямого кута, має бути не менше ніж 0,5 a (за наявності спеціальної пожежно-рятувальної техніки з нестандартними габаритами значення b має бути не менше ніж ширина пожежного автомобіля);
- R — радіус повороту, має бути не менше ніж 9 м від центра автомобіля;

- c — ширина майданчика, беруть не менше ніж 2,0 довжини автомобіля;
- d — довжина кута повороту має становити не менше ніж 1,4 довжини автомобіля без причепа та 1,6 довжини автомобіля з причепом;
- g — відстань від платформи до краю майданчика (g_1 — не менше ніж 8 м, g_2 — не менше ніж 19 м);
- e — довжина платформи має становити не менше ніж 21 м.

Рисунок Д.1 — Приклади схем влаштування поворотів, розворотів та під'їздів на обмежених ділянках території

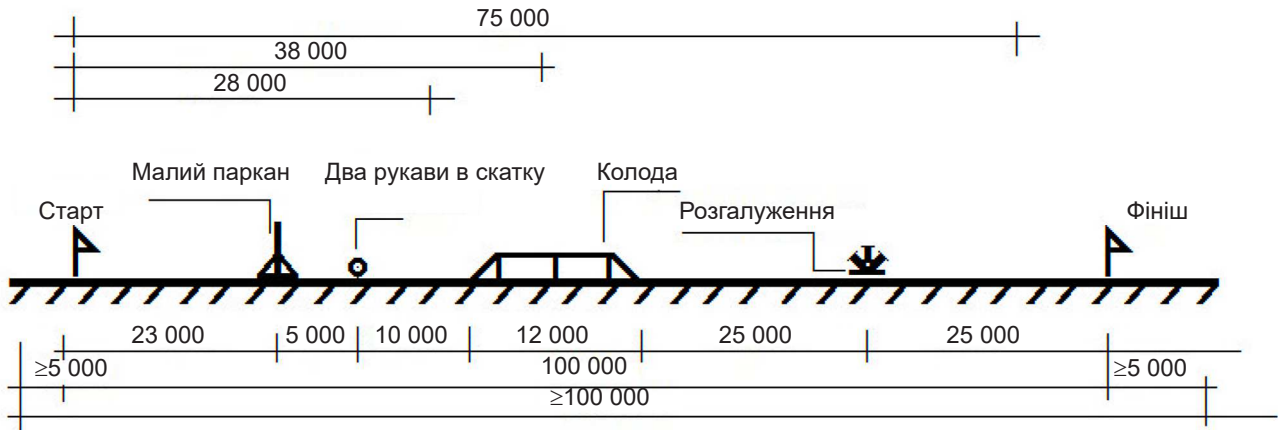
ДОДАТОК Е
(довідковий)ПРИКЛАДИ БУДИНКІВ, СПОРУД І МАЙДАНЧИКІВ
НАВЧАЛЬНО-ТРЕНУВАЛЬНОЇ ЗОНИ

Рисунок Е.1 — Приклад облаштування смуги з перешкодами

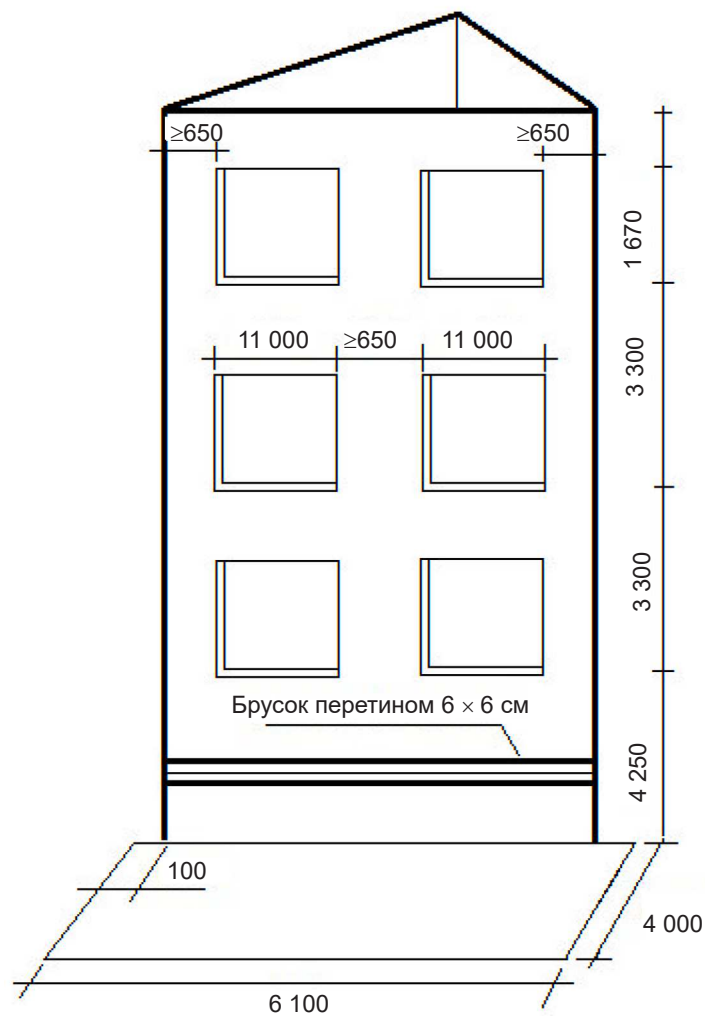

Рисунок Е.2 — Приклад облаштування навчальної вежі на 2 вікна

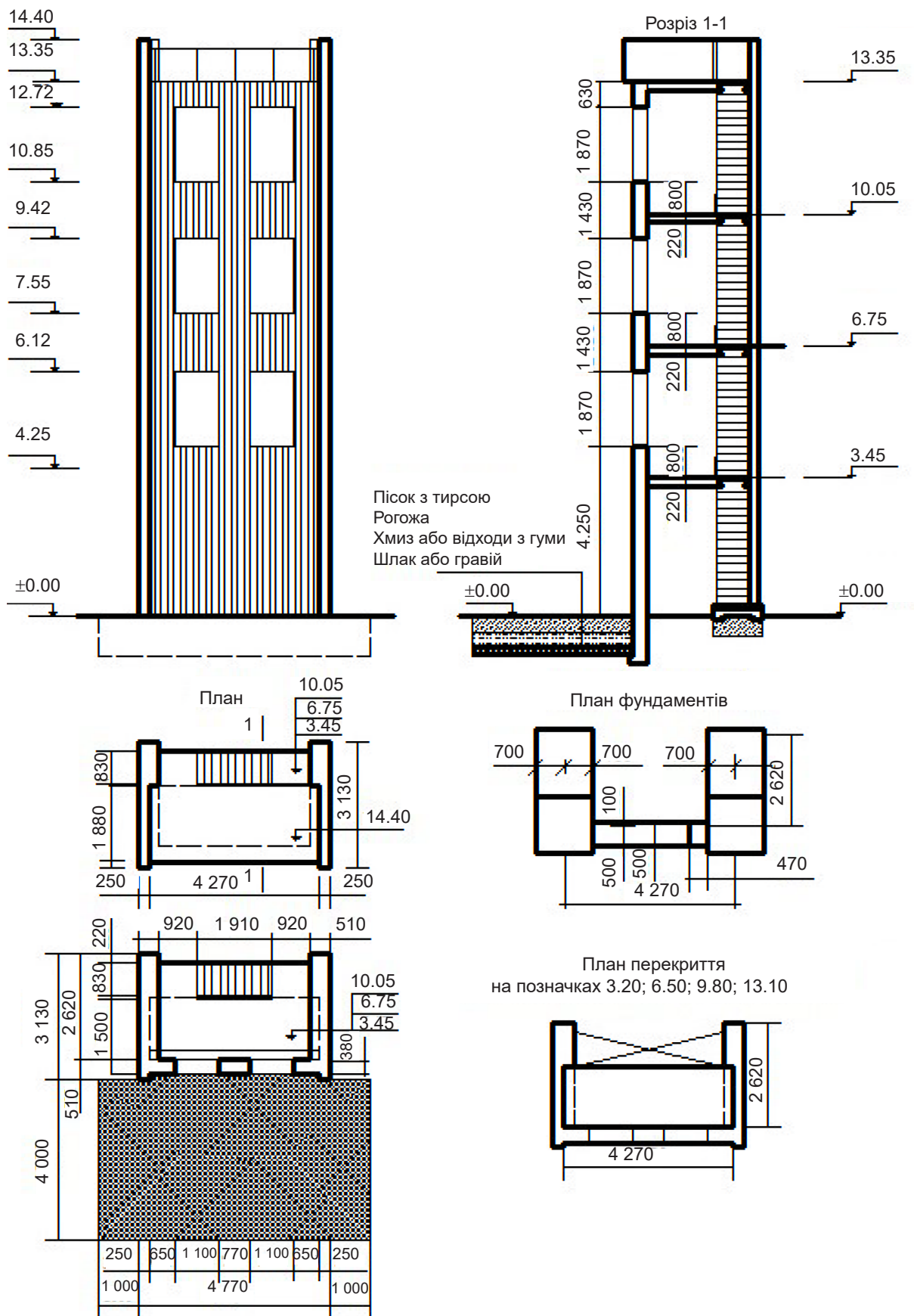

Рисунок Е.3 — Приклад облаштування навчальної вежі на 2 вікна

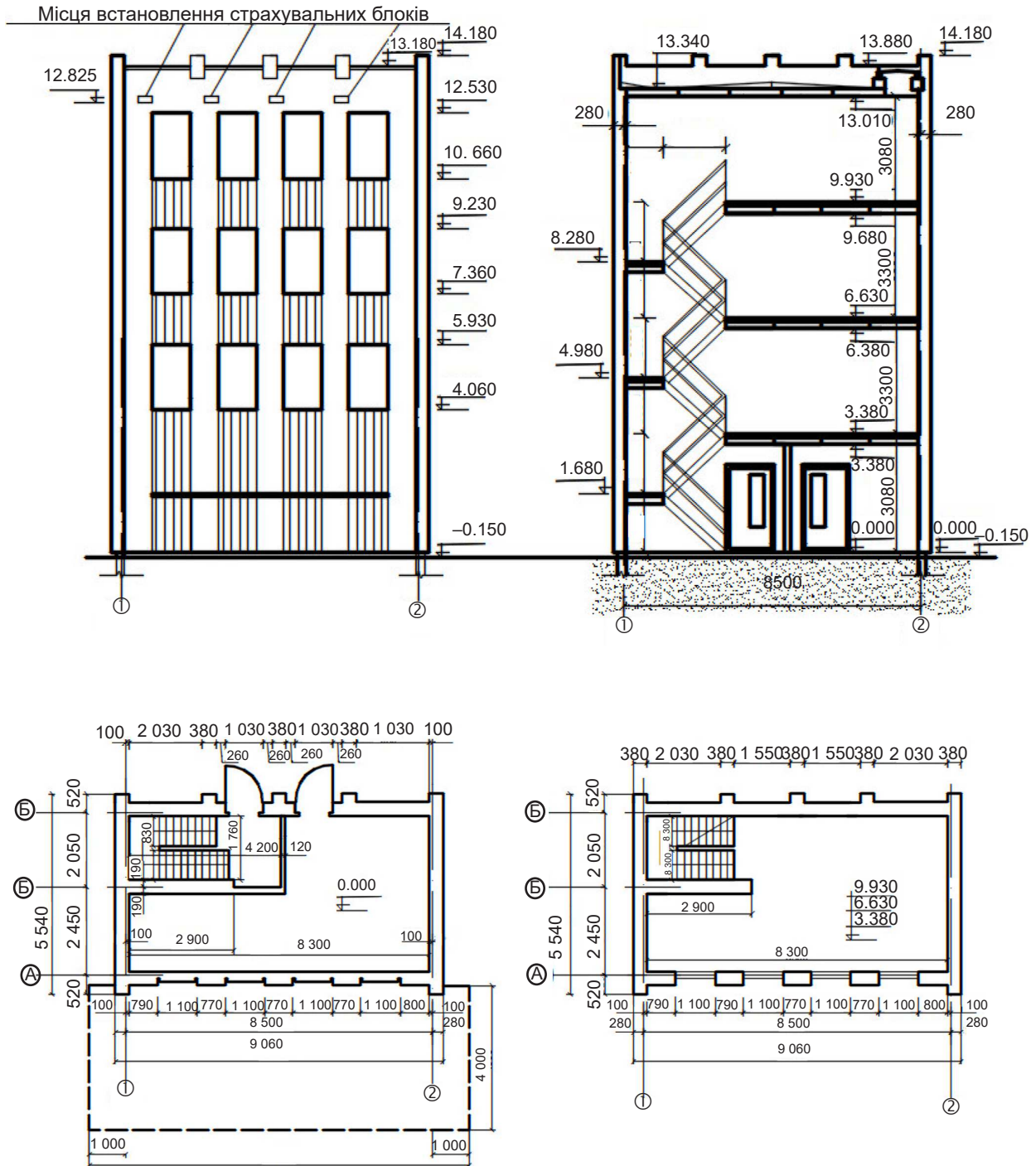
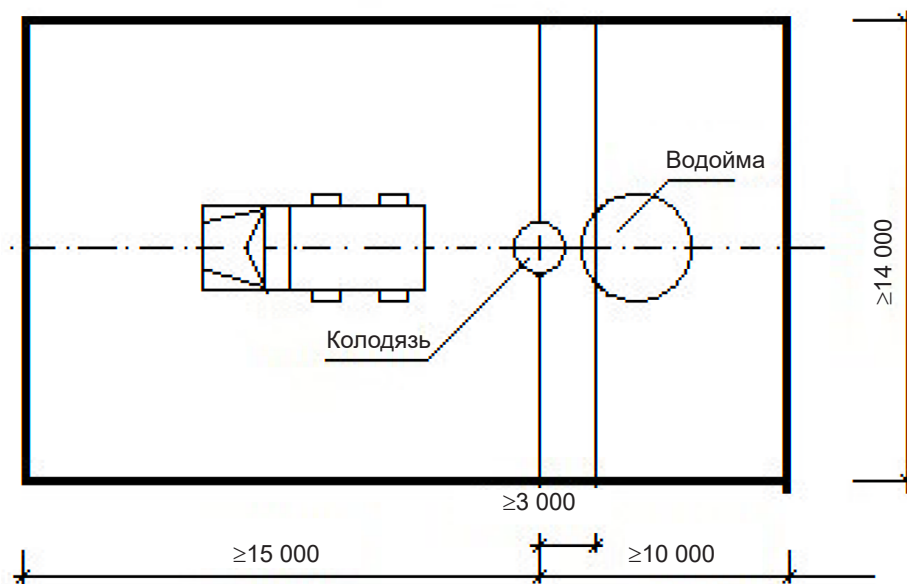
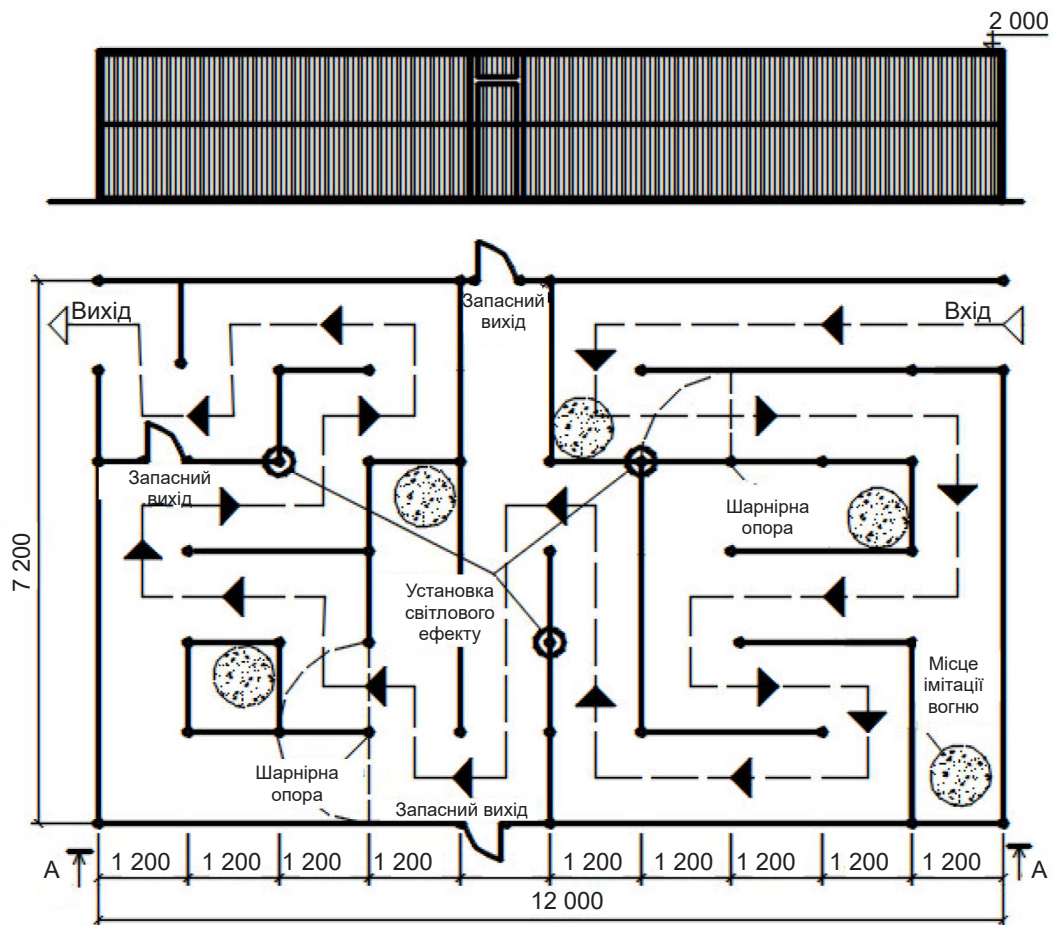

Рисунок Е.4 — Приклад облаштування навчальної вежі на 4 вікна

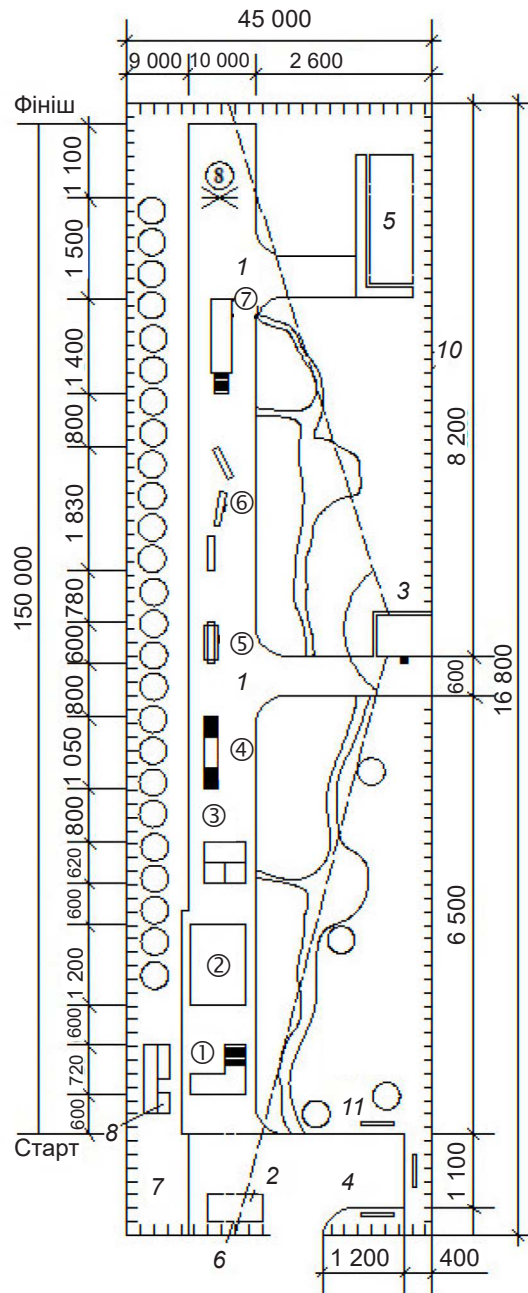

Рисунок Е.5 — Приклад улаштування водойми та/або пожежного гідранта, резервуара для проведення навчально-тренувальних занять

Рисунок Е.6 — Приклад облаштування смуги психологічної підготовки на території навчально-тренувальної зони типу «лабіринт»

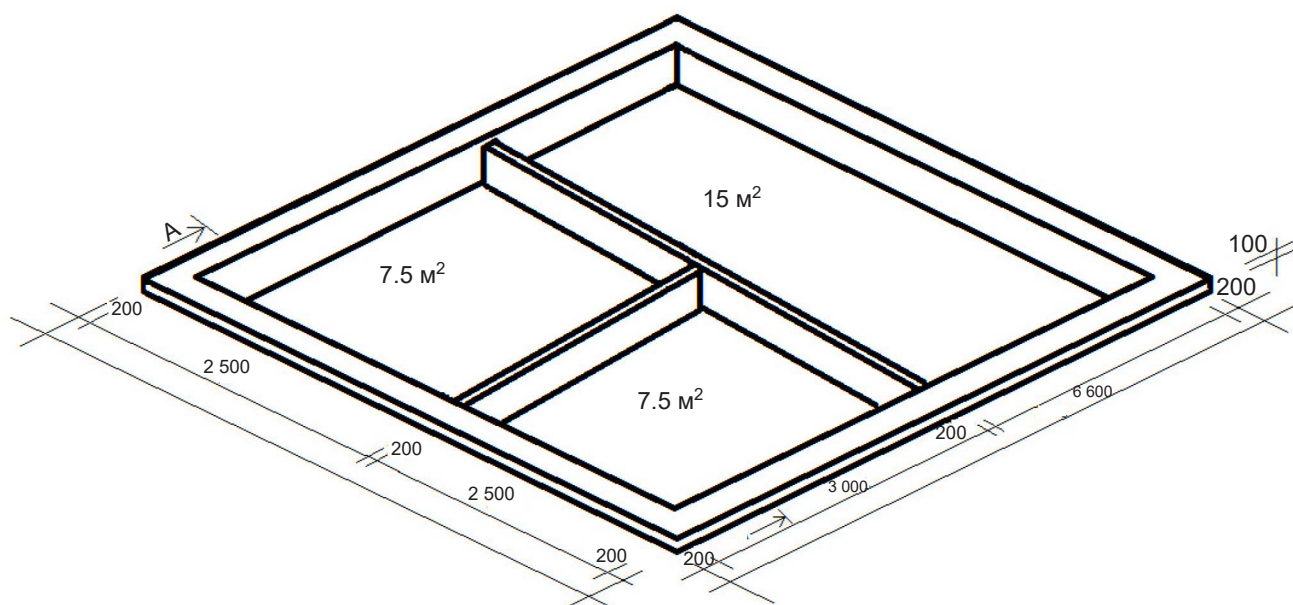

Умовні позначки:

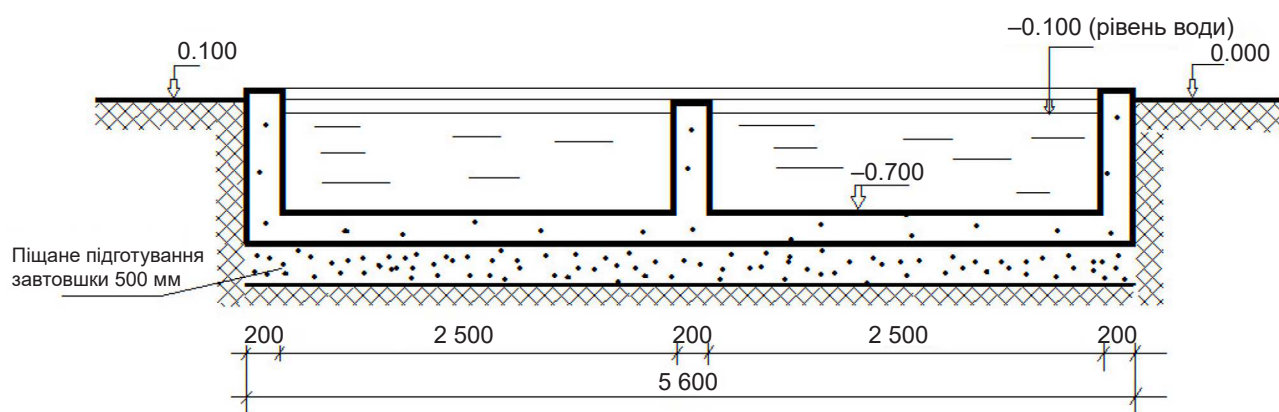
1 — відкритий асфальтований майданчик;	① — металевий фрагмент 3-поверхового будинку;
2 — стартовий майданчик;	② — лабіринт;
3 — будівля командного пункту зі складом;	③ — підземна відкрита ємність з гарячою рідиною;
4 — майданчик для відпочинку;	④ — фрагмент естакади з горловиною від ємності залізничної цистерни;
5 — зона можливого розміщення складу ЛЗР або ГР із цегляною захисною стінкою;	⑤ — трап над прямком із гарячою рідиною;
6 — місце розміщення (на старті) пожежного автомобіля з бойовим розрахунком;	⑥ — кабельний колектор;
7 — ємність з водою, об'ємом не менше ніж 5 м ³ та підземний пожежний гідрант;	⑦ — металевий майданчик естакади з пошкодженим технологічним обладнанням;
8 — очисні споруди;	⑧ — мішень;
9 — знаряддя вогневої смуги;	10 — огорожа вогневої смуги;
	11 — стенди з техніки безпеки та навчальні стенди.

Рисунок Е.7 — Приклад облаштування смуги психологічного підготування на території навчально-тренувальної зони

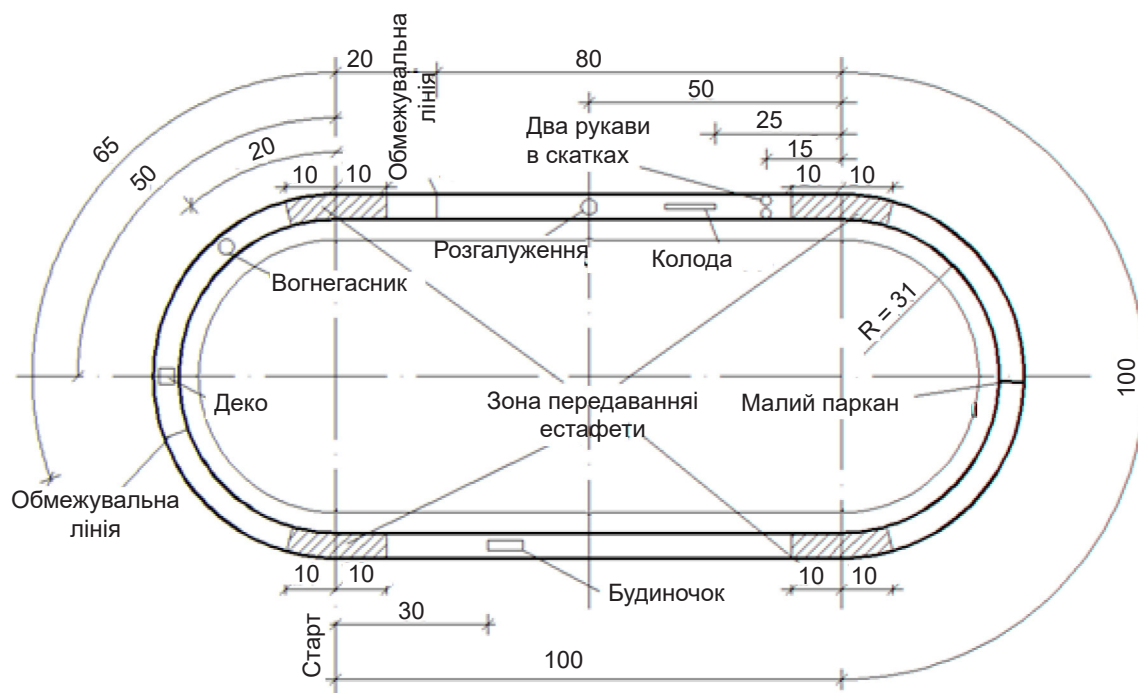

ПЕРЕРІЗ А-А

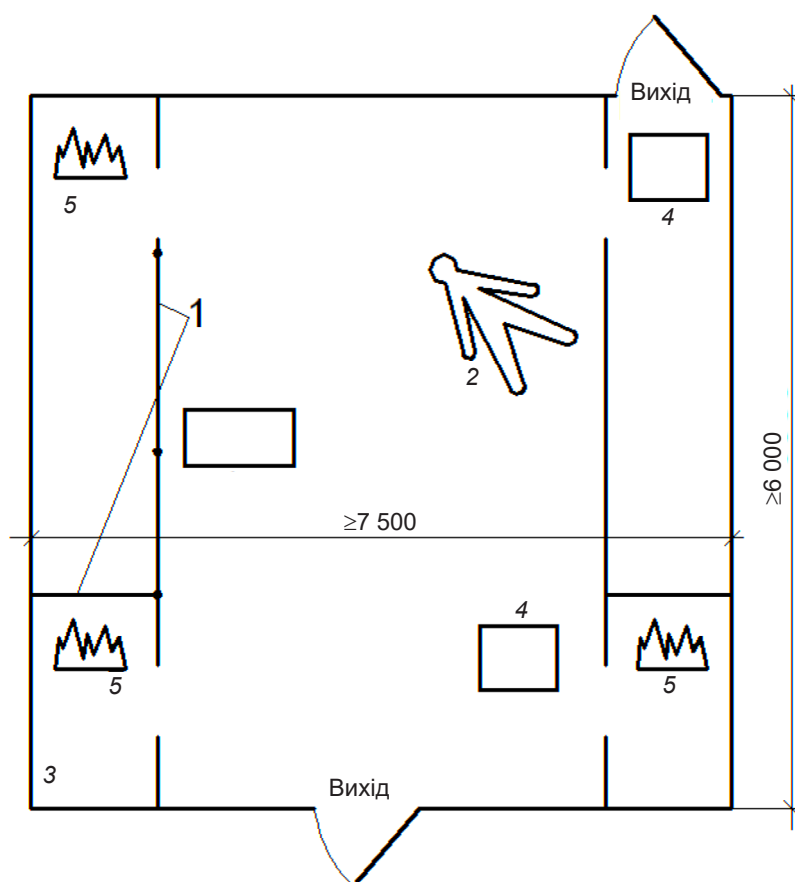

Рисунок Е.8 — Приклад облаштування прямика з місткістю для відпрацювання гасіння вогнища пожежі класу В у смузі психологічного підготування

Усі розміри наведено в метрах

Рисунок Е.9 — Приклад облаштування майданчика для проведення пожежної естафети

Рисунок Е.10 — Приклад облаштування тренувальної зали для підготування газодимозахисників

ДОДАТОК Ж
(обов'язковий)НОРМИ НАЛЕЖНОСТІ ПРИМІЩЕНЬ БУДИНКУ ПОЖЕЖНОГО ДЕПО,
ЇХНЯ ПЛОЩА

Таблиця Ж.1 — Перелік приміщень будинку пожежного депо залежно від його типу

Приміщення пожежного депо	Тип пожежного депо		
	I	II	III
Приміщення пожежного депо			
Стоянка-гараж для аварійно-рятувальної техніки з приміщеннями технічного обслуговування:			
— стоянка-гараж	+	+	+
— майстерня	+	*	—
— технічний пост (пост обслуговування автомобілів)	+	+	*
— комора інструментів та запасних частин	+	+	*
— пост мийки аварійно-рятувальної техніки	+	*	—
— кабінет безпеки руху	+	+	—
Пункт зв'язку пожежного депо:			
— диспетчерська	+	+	*
— апаратна	*	—	—
— кімната персоналу (особового складу) пункту зв'язку	+	+	*
Рукавна база:			
— приміщення для зберігання та дрібного ремонту — пожежних рукавів	+	+	*
— приміщення для миття та сушіння рукавів	+	+	*
Контрольний пост ГДЗС			
— приміщення для зберігання та перевірення засобів індивідуального захисту органів дихання та зору	+	+	+
— компресорна	+	*	*
— кабінет старшого майстра (майстра) ГДЗС	+	*	—
Службові приміщення:			
— кабінет начальника частини	+	+	*
— кабінет заступника начальника частини	+	*	—
— канцелярія (приймальня)	+	*	—
— кабінет начальника чергового караулу	+	+	*
— навчальний клас	+	+	*
— кімната психологічного розвантаження	+	+	—
— караульне приміщення ¹⁾	+	+	+
— кімната для роботи з персоналом (особовим складом)	+	+	—
— кімната інструктажу населення	+	*	—
Допоміжні приміщення:			
— гардероб	+	+	*
— гардероб для спеціального форменого одягу	+	+	+
— побутова кімната	+	+	—
— духова тп вбиральня	+	+	+
— кімната для прання та сушіння форменого одягу	+	+	+
— кімната для підігрівання та приймання їжі	+	+	+
— склад речового майна	+	+	*
— гімнастична зала	+	+	*
Службові квартири	+	*	*
Гуртожиток	+	*	—
Стоянка-гараж резервної пожежної та аварійно-рятувальної техніки			
Стоянка-гараж	+	+	+
Приміщення складів			
Склад піноутворювача	+	*	*
Склад вогнегасних порошків	+	—	—
Склад паливо-мастильних матеріалів	*	*	*
Приміщення очисних споруд			
Приміщення очисних споруд	+	—	—
Навчально-тренувальна зона			
Навчальна пожежна вежа з майданчиком	+	+	*
Теплодимокамера	+	*	—
Відкриті майданчики для волейболу та баскетболу	+	*	—
Водойма та/або пожежний гідрант з майданчиком для пожежної та аварійно-рятувальної техніки	+	+	*

Кінець таблиці Ж.1

Приміщення пожежного депо	Тип пожежного депо		
	I	II	III
Спортивно-гімнастична зала	+	*	—
Майданчик для відпочинку чергового караулу	+	+	*
<p>Примітка 1. До складу приміщень пожежного депо I типу допустимо додатково включати:</p> <ul style="list-style-type: none"> — навчальна пожежна вежа з майданчиком на 4 вікна; — базу ГДЗС; — рукавний центр; — конференц-залу з кінопроекційною. <p>Примітка 2. Познака до таблиці:</p> <ul style="list-style-type: none"> + потрібно наявність даного приміщення; * рекомендовано наявність цього приміщення; — не потрібно наявності цього приміщення. <p>Примітка 3. До складу навчально-тренувальної зони допустимо додатково охоплювати:</p> <ul style="list-style-type: none"> — вогневу смугу психологічного підготування; — майданчик для пожежної естафети; — тренувальний комплекс ГДЗС. <p>Примітка 4. Перелік приміщень пожежного депо типу III, убудованого в житлові та громадські будинки, визначають відповідно до завдання на проектування.</p> <p>Примітка 5. Перелік приміщень пожежного депо ПРП, який знаходиться на території об'єкта (об'єктовий ПРП), має відповідати цій таблиці.</p> <p>¹⁾ У караульному приміщенні може бути виділено окреме приміщення для жінок.</p>			

Таблиця Ж.2 — Площа приміщень будинку пожежного депо, м²

Приміщення в будинках пожежного депо	Типи пожежного депо, кількість протипожежної техніки, од						
	I			II			III
	12	10	7	6	4	2	1
Приміщення в будинку пожежного депо							
Стоянка-гараж для аварійно-рятувальної техніки з приміщеннями технічного обслуговування:							
— стоянка-гараж	860	720	580	440	210	70	70
— майстерня	30	30	30	25	20	20	—
— технічний пост (пост обслуговування автомобілів)	90	90	90	90	90	70	70
— комора інструментів та запасних частин	20	20	15	15	10	10	10
— пост мийки аварійно-рятувальної техніки	90	90	90	90	90	90	—
— кабінет безпеки руху	20	20	18	15	15	15	—
Пункт зв'язку пожежного депо:							
— диспетчерська	20	18	18	15	15	12	12
— апаратна	15	15	12	12	10	10	—
— кімната персоналу (особового складу) пункту зв'язку	10	10	10	10	8	8	8
Рукавна база:							
— приміщення для зберігання та дрібного ремонту пожежних рукавів	45	45	35	25	20	10	10
— приміщення для миття та сушіння рукавів	30	30	25	20	18	16	16
Контрольний пост ГДЗС							
— приміщення для зберігання та перевірення засобів індивідуального захисту органів дихання та зору	35	30	25	20	30	20	20
— компресорна	12	12	12	10	10	10	8
— кабінет старшого майстра (майстра) ГДЗС	12	12	12	10	10	8	—
Службові приміщення:							
— кабінет начальника частини	16	16	16	14	12	10	—
— кабінет заступника начальника частини	12	12	12	12	10	8	—
— канцелярія (приймальня)	14	14	12	12	10	8	—
— кабінет начальника чергового караулу	12	12	12	10	10	8	8
— навчальний клас	2,5 м ² на людину, з розрахунку 100 % чисельності чергового караулу						

Кінець таблиці Ж.2

Приміщення в будинках пожежного депо	Типи пожежного депо, кількість протипожежної техніки, од						
	I			II			III
	12	10	7	6	4	2	1
— кімната психологічного розвантаження	30	30	30	30	30	—	—
— караульне приміщення (кімната відпочинку чергового караулу)	4,5 м ² на людину, з розрахунку 150 % чисельності чергового караулу						
— кімната для роботи з персоналом (особовим складом)	12	12	12	10	10	10	—
— кімната інструктажу населення	40	40	40	40	30	30	—
Допоміжні приміщення:							
— гардероб	1 м ² на людину, з розрахунку 100 % чисельності чергового караулу						
— гардероб для спеціального форменого одягу	4 м ² на людину, з розрахунку 150 % чисельності чергового караулу						
— побутова кімната	12	12	12	10	10	10	8
— духова та вбиральня	1 м ² на людину, з розрахунку 100 % чисельності чергового караулу						
— кімната для прання та сушіння форменого одягу	15	15	12	12	12	10	10
— кімната для підігрівання та приймання їжі	20	16	14	12	8	6	6
	+ 1,4 м ² на людину, з розрахунку 75 % чисельності чергового караулу						
— склад речового майна	55	45	40	30	18	12	12
— гімнастична зала	280	160	80	45	40	40	40
Службові квартири	Згідно з ДБН В.2.2-15 [4]						
Гуртожиток, осіб	60	50	40	30	30	20	—
Стоянка-гараж резервної пожежної та аварійно-рятувальної техніки							
Стоянка-гараж	48 м ² на один автомобіль						
Приміщення складів							
Склад піноутворювача	280	280	200	200	150	—	—
Склад вогнегасних порошків							
Склад паливо-мастильних матеріалів							
Приміщення очисних споруд							
Приміщення очищувальних споруд	Згідно з ВСН 01 [11]			—	—	—	—
Навчально-тренувальна зона							
Навчальна пожежна вежа з майданчиком	540	540	540	540	250	—	—
Теплодімокамера	45	45	45	45	45	45	—
Відкриті майданчики для волейболу та баскетболу	612	612	—	—	—	—	—
	—	—	360	360	360	—	—
Водойма та пожежний гідрант з майданчиком для пожежної та аварійно-рятувальної техніки	150	150	150	150	150	75	75
Спортивно-гімнастична зала	580	580	320	320	—	—	—
Майданчик для відпочинку чергового караулу	60	55	50	45	40	20	20

ДОДАТОК И
(довідковий)**БІБЛІОГРАФІЯ**

- 1 ДБН В.1.1-7:2016 Пожежна безпека об'єктів будівництва. Загальні вимоги
- 2 ДБН В.1.2-12-2008 Будівництво в умовах ущільненої забудови. Вимоги безпеки
- 3 ДБН В.2.2-13-2003 Спортивні та фізкультурно-оздоровчі споруди
- 4 ДБН В.2.2-15-2005 Житлові будинки. Основні положення

5 ДБН В.2.2-17:2006 Будинки і споруди. Доступність будинків і споруд для маломобільних груп населення

6 ДБН В.2.2-9–2009 Громадські будинки та споруди. Основні положення

7 ДБН В.2.5-64:2012 Внутрішній водопровід та каналізація. Частина I. Проектування. Частина II. Будівництво

8 ДБН В.2.5-74:2013 Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування.

9 ДБН В.2.3-5–2001 Споруди транспорту. Вулиці та дороги населених пунктів

10 Постанова Кабінету Міністрів України від 27 листопада 2013 р. № 874 «Про затвердження критеріїв утворення державних пожежно-рятувальних підрозділів (частин) Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту в адміністративно-територіальних одиницях та переліку суб'єктів господарювання, де утворюються такі підрозділи (частини)»

11 ВСН 01–89 Предприятия по обслуживанию автомобилей (Предприятия с обслуживанием автомобилей)

12 Директива 2012/18/ЄС Європейського Парламенту та Ради, щодо контролю масштабних аварій, пов'язаних з небезпечними речовинами

13 Van den Berg M, Birnbaum LS, Denison M, De Vito M, Farland W, Feeley M, Fiedler H, Hakansson H, Hanberg A, Haws L, Rose M, Safe S, Schrenk D, Tohyama C, Tritscher A, Tuomisto J, Tysklind M, Walker N, Peterson RE The 2005 World Health Organization reevaluation of human and Mammalian toxic equivalency factors for dioxins and dioxin-like compounds // Toxicological Sciences, Volume 93, Issue 2, 1 October 2006, Pages 223—241.

Код згідно з ДК 004: 13.220.01

Ключові слова: гарнізон, доступна відстань, пожежне депо, пожежно-рятувальна частина, район виїзду пожежно-рятувального підрозділу, умовна площа забудови, час прибуття.

Редактор **Л. Ящук**
Верстальник **М. Кравченко**

Підписано до друку 10.10.2018. Формат 60 × 84 1/8.
Ум. друк. арк. 4,65. Зам. 1886. Ціна договірна.

Виконавець
Державне підприємство «Український науково-дослідний і навчальний центр
проблем стандартизації, сертифікації та якості» (ДП «УкрНДНЦ»)
вул. Святошинська, 2, м. Київ, 03115
Свідоцтво про внесення видавця видавничої продукції до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції від 14.01.2006 серія ДК № 1647